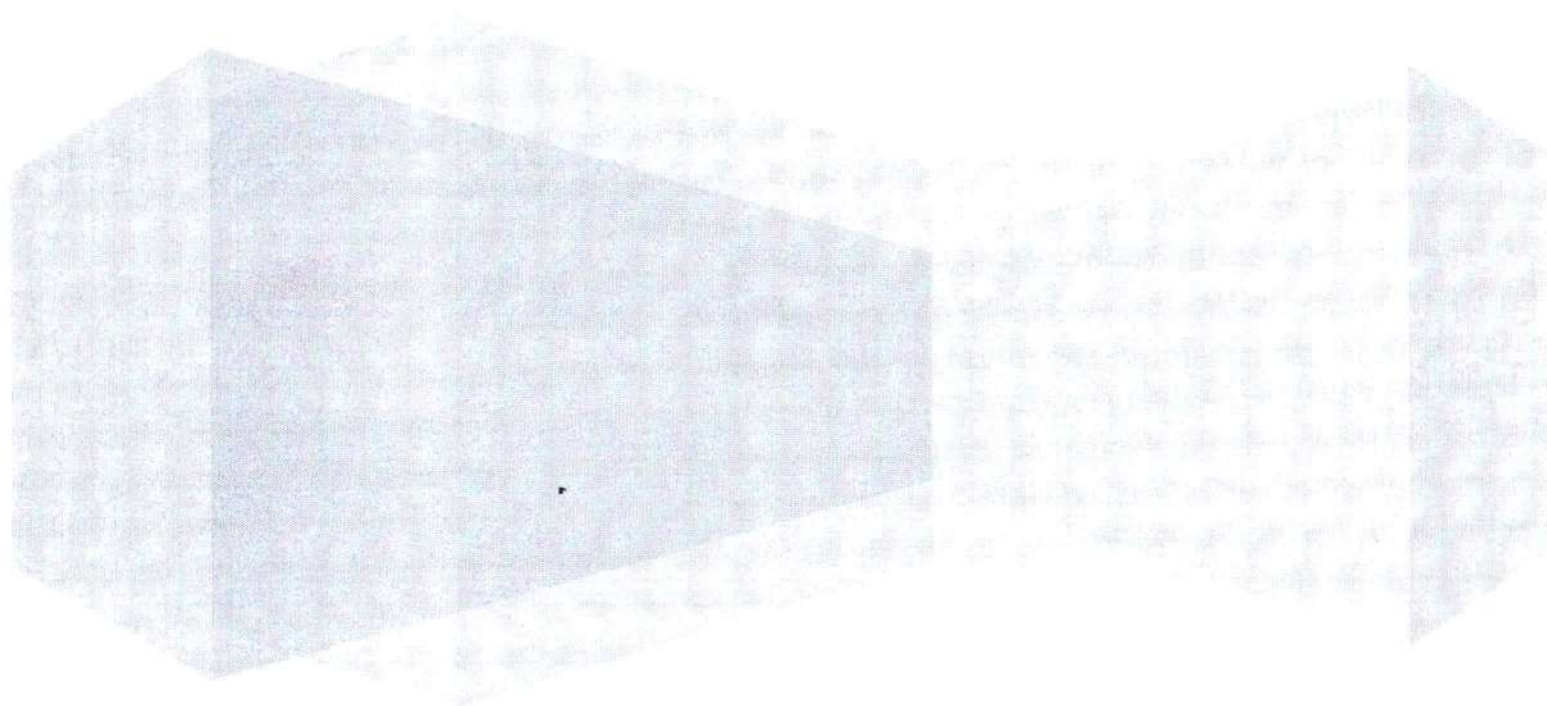

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

БИЛТЕН

14

Скопје, декември 2022 година

ИЗДАВАЧ:

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

РЕДАКЦИСКИ ОДБОР:

ПРЕТСЕДАТЕЛ:

Лидија Димчевска, Претседател на Апелационен суд Скопје

ЧЛЕНОВИ:

Судија **Татјана Дуковска**, Претседател на Кривичен оддел

Судија **м-р Катерина Георгиевска**, Претседател на Граѓански оддел

Судија **м-р Мери Дика Георгиевска**, Претседател на Трговски оддел

Судија **м-р Букурије Ајдини**, Претседател на Оддел за работни спорови

Тања Ристеска

Судски советник, Оддел за судска практика

Компјутерска обработка:

Наташа Однакозова Жабокова

Раководител на одделение за информатика

СОДРЖИНА

1. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ

- 1.1 ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ ОДРЖАНА ВО СКОПЈЕ НА 06.10.2021 ГОДИНА стр.5
- 1.2 ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ И ВРХОВНИОТ СУД НА РСМ ОДРЖАНА ВО ГЕВГЕЛИЈА НА 08.06.2022 ГОДИНА И 09.06.2022 ГОДИНА стр.8
- 1.3 ЗАКЛУЧОЦИ ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД КРИВИЧНИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 25.03.2022 ГОДИНА стр.10
- 1.4 ЗАКЛУЧОК ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ГРАЃАНСКИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 07.04.2022 ГОДИНА стр.10
- 1.5 ЗАКЛУЧОК ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 12.10.2021 ГОДИНА стр.10

2. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

- 2.1. КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ стр.11
- 2.2. ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ стр.27
- 2.3. ТРГОВСКИ СПОРОВИ стр.37
- 2.4. РАБОТНИ СПОРОВИ стр.47

1. ПРАВНИ ЗАКЛУЧОЦИ

1.1 ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ ОДРЖАНА ВО СКОПЈЕ НА 06.10.2021 ГОДИНА

КРИВИЧНО ПРАВО

ЗАКЛУЧОК

Кога за кривично дело како најмала казна затвор е предвидена казна затвор од најмалку 12 години затвор, истата може да се ублажи имајќи предвид дека во членот 40 од Кривичниот законик, не е предвидено дека за некои кривични дела може да има ублажување, а за некои кривични дела да не може да се ублажи казната. Имено, кога за конкретно кривично дело како најмала мера казна затвор е предвидена казна затвор од најмалку 12 години затвор се применува членот 40 од Кривичниот законик, каде јасно е предвидено дека казната може да се ублажи под границата пропишана со закон и истата може да се ублажи во границата предвидена во чл. 41 ст. 1 т. 1 од Кривичниот законик.

ЗАКЛУЧОК

Рокот од 30 дена за поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка од чл. 87 ст. 4 од Законот за прекршоците е инструктивен рок, односно дека по констатирањето на прекршокот, со неговото пропуштање не се губи правото за превземање определено дејствие, како што впрочем се постапува и при поднесување на обвинителен предлог, бидејќи нема одредба од Законот за прекршоците која предвидува последица од непостапувањето во тој рок, како што е предвидено во одредбата од Законот за кривична постапка.

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен заклучокот.

ЗАКЛУЧОК

Кога од страна на Апелациониот суд е донесена одлука со која првостепената пресуда е укината и е наредено одржување расправа пред второстепен суд и притоа е донесено решение за продолжување на мерката притвор, надлежен за продолжување на мерката притвор по истекот на 30 дена од донесеното решение за продолжување на мерката притвор, е Кривичниот совет на второстепениот суд.

ЗАКЛУЧОК

Јавниот обвинител има право да поднесе жалба во делот на одлуката за досудените трошоци во првостепената постапка и треба да се поттикнува да учествува во тој дел на постапката, дотолку повеќе што и Јавното обвинителство согласно новиот ЗКП предјавува трошоци во постапката, а доколку не е поднесена жалба, првостепената одлука нема да се испитува во тој дел.

ГРАЃАНСКО ПРАВО

ЗАКЛУЧОК

Активниот и цивилниот воен персонал покрај додатоците на плата предвидени во член 148 од Законот за служба во армијата, пречистен текст 77/2012 измените и дополнувањата на овој закон, имаат право на додатоци на плата согласно чл.72 и чл.73 од Колективните договори на Министерството за одбрана.

ЗАКЛУЧОК

На вработените во ЈП „Национални шуми“ П.О. С. им припаѓа право на надомест на име теренски додаток во услови кога вработените извршуваат работи и работни задачи на работно место во расадник, кое работно место се извршува на терен.

ЗАКЛУЧОК

Осигурителната компанија е пасивно легитимирана и истата е должна да исплати надомест на инвалидитет, смртен случај, преодна неспособност за работа и нужни трошоци за лекување врз основа на полиса за задолжително осигурување на патници во јавниот превоз од незгода и во случај кога осигуреникот не доплатил 100% премија за патување во странство.

ЗАКЛУЧОК

На странката и следуваат и трошоци на име надомест за изготвено вештачење и покрај тоа што не е доставен доказ дека е платена за изготвеното вештачење.

На странката не и следуваат трошоци на име надомест за фотокопирање, административни такси и слично пред управни органи за поднесени барања за достава на одредени докази, а сите сторени во функција на поднесување на тужбата, со оглед да истите влегуваат во паушалот предвиден во АТ на РСМ како споредни дејства што се тарифирани.

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен заклучокот.

ЗАКЛУЧОК

Националното биро за осигурување е активно легитимирано да поднесе тужба за регресен долг од неосигурано возило - неосигурано такси возило за 30% доплата која не е направена како за такси возило.

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен заклучокот.

ЗАКЛУЧОК

Согласно измената на чл.128 од ЗРО, а согласно Законот за изменување и дополнување на ЗРО (Службен весник на РМ бр.120/18) работникот може директно пред суд да истакне парично побарување за исплата на трошоци за храна за ноќна работа и трошоци за превоз до и од работа, со оглед да се работи за парично побарување.

Донесените заклучоци со мнозинство ќе се почитуваат од сите Апелациони судови до евентуално донесување на поинаков заклучок од страна на Врховниот суд на РСМ.

1.2 ЗАКЛУЧОЦИ ОД РАБОТНА СРЕДБА НА ЧЕТИРИТЕ АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ НА РСМ И ВРХОВНИОТ СУД НА РСМ ОДРЖАНА ВО ГЕВГЕЛИЈА НА 08.06.2022 ГОДИНА И 09.06.2022 ГОДИНА

КРИВИЧНО ПРАВО

ЗАКЛУЧОК

Кога со барање за поведување на прекршочна постапка се бара изрекување само на прекршочна санкција – забрана за управување со моторно возило, барањето не се враќа на подносителот за да спроведе постапка за порамнување, бидејќи постапката за порамнување во прекршочен платен налог се однесува за изрекување прекршочна санкција – глоба.

ЗАКЛУЧОК

Нема пречка за бришење од казнена евиденција на осудата изречена со странската одлука, доколку се исполнети условите за тоа и не треба да има признавање на странска одлука, и може да се пристапи само кон утврдување на условите дали истите се исполнети признавање на одлуката.

ЗАКЛУЧОК

Кога е покрената постапка за кривично дело од чл. 392 ст. 2 в.в со ст. 4 од КЗ, односно оштетениот поднел предлог за гонење до овластениот обвинител, а на главната расправа во завршен збор оштетениот изјави дека не се приклучува кон кривичниот прогон може да се донесе одбивателна пресуда, зависно од фазата на постапката, само врз основа на изрична изјава на оштетениот.

ЗАКЛУЧОК

Кога Врховниот суд на РСМ во жалбена постапка ја укинал пресудата на апелациониот суд донесена по одржана расправа пред второстепен суд, при повторно постапување, апелациониот суд е должен повторно да закаже и одржи расправа, после што да донесе соодветна одлука.

ГРАЃАНСКО ПРАВО

ЗАКЛУЧОК

Тужбата против општината за утврдување на повреда на правото на заштита и унапредување на животната средина и на природата како темелна вредност со Уставот на Република Северна Македонија, ќе се отфрли заради немање на судска надлежност.

ЗАКЛУЧОК

Работникот за да го оствари правото на соодветна храна за работа ноќно време или надоместок на трошоци за исхрана за работа ноќе согласно чл. 128 од ЗРО, доволно е да биде исполнет еден од двата услови предвидени во овој член.

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен заклучокот.

ЗАКЛУЧОК

На вработените во судска полиција – судски полицајци им следува бонус плата и надоместок на трошоци за исхрана за ноќна работа, согласно Законот за работни односи.

Во врска со ова прашање, по изнесување на ставовите на Апелационите судови се констатира дека со мнозинство е усвоен заклучокот.

ЗАКЛУЧОК

Работникот вработен во Фондот на ПИО на РСМ има право на разлика во плата која е предвидена за работно место за кое има решение за распоредување до плата која е предвидена за работно место на кое е упатен да работи врз основа на дадено задолжување, односно овластување од Директорот на Фондот на ПИО на РСМ Скопје, а кое задолжение е дадено согласно чл. 34 ст. 2 од Законот за вработените во Јавниот Сектор.

Донесените заклучоци со мнозинство ќе се почитуваат од сите Апелациони судови до евентуално донесување на поинаков заклучок од страна на Врховниот суд на РСМ.

1.3 ЗАКЛУЧОЦИ ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД КРИВИЧНИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 25.03.2022 ГОДИНА.

ЗАКЛУЧОК

По подигнато обвинение, до одобрување на обвинението од страна на советот за оценка, надлежен да постапува по поднесен предлог за определување на привремени мерки за обезбедување на имотно правното барање е Кривичниот совет на судот од чл. 25 ос ЗКП, а по подигнато обвинение како што е одредбата од чл. 118 ст. 2 од ЗКП, решението надвор од главна расправа го донесува претседателот на советот, а ако е поднесено на главната расправа, додека советот е во заседание, судечкиот совет.

ЗАКЛУЧОК

Во случај кога казна забрана за управување со моторно возило е изречена заедно со алтернативна мерка – условна осуда, изречената казна забрана за управување со моторно возило, ќе се брише под условите кои што се предвидени за бришење на условната осуда.

1.4 ЗАКЛУЧОК ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ГРАЃАНСКИОТ ОДДЕЛ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 07.04.2022 ГОДИНА.

ЗАКЛУЧОК

На трошоци во постапката не треба да следува казнена камата од пресудување и покрај тоа што е истакнато такво барање во постапката.

1.5 ЗАКЛУЧОК ОД СЕДНИЦА НА СУДИИ ОД ОДДЕЛ ЗА РАБОТНИ СПОРОВИ НА АПЕЛАЦИОНИОТ СУД СКОПЈЕ ОДРЖАНА НА 12.10.2021 ГОДИНА.

ЗАКЛУЧОК

Додатоците на плата за посебни услови за работа на судски полицаец треба да се пресметуваат и исплаќаат со минат труд.

2. ОД СУДСКАТА ПРАКТИКА

2.1 КРИВИЧНИ ПРЕДМЕТИ

„Кругот на лицата спрема кои може да се изврши дело на семејно насилство, вклучително и поимот „блиски лични односи“ претпоставува лицата да се наоѓаат во блиски лични односи кои не се во вонбрачна заедница, односно обвинетиот и оштетената во критичниот период да бидат во љубовна врска, повремено живеат заедно, остваруваат чести средби, како и постојана телефонска комуникација, кој однос може да се подведе под дефиницијата блиски лични односи, и е нужен објективен услов и битен елемент од кривичните дела предвидени во член 131 ст. 2 в.в со ст. 1 в.в со чл. 45 од КЗ и чл. 144 ст. 2 в.в со ст.1 в.в со чл. 45 од КЗ.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-255/19 од 19.04.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата на обвинетиот е неоснована.

Жалбата на Основното јавно обвинителство е основана.

Имено, првостепениот суд правилно постапил кога поклонил верба на исказот на оштетената М. М, кој исказ е јасен и категоричен со прецизен опис на динамиката на настаните, начинот и хронологијата со која се преземени противправните дејствија на обвинетиот, од кој неспорно произлегува дека од средината на февруари месец 2015 година до 12.12.2016 година со обвинетиот имале блиски и лични односи, во тој период се гледале и контактирале, а кога обвинетиот одел на работа во Скопје заедно живееле во нејзиниот стан, имале и телефонски контакти и сексуални односи. По неколку месеци дознала дека тој е женет и има дете, па кога тоа му го кажала, станал поагресивен и психички и физички започнал да ја малтретира. Оштетената на јасен и категоричен начин изјавила дека во неколку наврати била физички нападната од обвинетиот и тоа на 26.07.2016 година околу 16,30 часот во нејзинот дом на ул. во К. со бокс ја удрил во пределот на лицето и неколку пати по телото и и нанел тешка телесна повреда во вид на мултифрагментарна скршеница на носни коски со

дислокација и набиеница на главата, на 14.11.2016 година околу 2,30-03,00 часот во автомобилот на обвинетиот паркиран на ВВ Т. во К., во близина на градските гробишта повеќе пати со бокс ја удрил во пределот на лицето, при што и нанел телесна повреда во вид на набиеница на носот, на 07.12.2016 година околу 16,30 часот во автомобилот на обвинетиот паркиран на ВВ Т. К. повеќе пати ја удрил по лицето, рацете и телото при што и нанел тешка телесна повреда во вид на скршеница на базата на долното членче од третиот прст на десната шака со ослабена функција на прстот, на 12.12.2016 година околу 20,00 часот во автомобилот на обвинетиот паркиран над ВВ Т. К. повеќе пати ја удрил по лицето и главата, а потоа насилно ја извлекол од возилото влечејќи ја за коса, ја фрлил на земја и продолжил да мава со клоци по целото тело, оставајќи ја три часа надвор од возилото, при што и нанел телесна повреда во вид на нагмечување на меките делови на градниот кош, нагмечување на меките делови на десниот рамен појас, со оток и поткожни крвави подливи, нагмрчување на меките делови на левата надколена регија и левиот колк, со оток и поткожни дифузни крварења. Исто така, оштетената истакнала дека во временскиот период од месец април 2015 до 12.12.2016 година обвинетиот Д. С. во повеќе наврати искористувајќи ја вонбрачната врска и блиските и лични односи извршил семејно насилство над истата на повеќе локации во К., на начин што и упатувал сериозна закана велејќи дека нејзиното место на живеење е на гробот на нејзинот покоен татко, дека ќе ја убие и ќе ја фрли на некоја меѓа, а бидејќи е на функција во МВР и е многу јак, делото ќе се прикрие и нема да биде осуден, понекогаш вперувајќи и го службениот пиштол во пределот на главата, упатувајќи и сериозни закани за членовите на нејзиното семејство, со што на истата и ја загрозил сигурноста.

Впрочем, видот и природата на односот помеѓу обвинетиот и оштетената, а за кој правилно судот го прифатил како однос на лица кои се наоѓаат во блиски лични односи, се утврдува и од исказите на сведоците на одбраната Г. Ѓ., Д. Р. и Р. Д., кои во своите искази даваат потврда на фактот дека обвинетиот и оштетената биле во љубовна врска, а дотолку повеќе што и сведокот Г. Ѓ. оди дотаму што наведува дека истите биле во многу блиски односи што оставало впечаток дека обвинетиот повеќе е близок со оштетената отколку со својата сопруга.

Имено, вака утврдените факти неспорно произлегуваат и од решението ВПП.бр.1/17 од 05.01.2017 година на Основниот суд К. од каде правилно судот утврдил дека по предлог на оштетената против сега обвинетиот Д.С. од К. за изрекување привремени мерки за заштита од семејно насилство судот донел решение со кое што предлогот на предлагачката М. М. се усвојува и на сега обвинетиот му се изрекуваат привремени мерки за заштита од семејно насилство, односно на противникот Д. му се забранува на сега оштетената М. да и се заканува дека ќе стори семејно насилство, му се забранува да ја малтретира и вонземирува, му се забранува да и телефонира, контактира или на друг начин комуницира со неа директно или индиректно и со нејзиното семејство, му се забранува да и се приближува помало од 100 метри од живеалиштето

каде што живее и до работното место на предлагачката и забрана да поседува огнено и друго оружје и истото да му биде одземено.

Имајќи го предвид наведеното, советот на овој суд наоѓа дека медицинската документација и писмените докази, погоренаведени во корелација со исказот на оштетената ја детерминира содржината на причинско - последична врска помеѓу дејствијата на обвинетиот Д. С. опишани во точка 1 од изреката на пресудата и настанатата тешка телесна повреда кај оштетената, како и каузалната врска помеѓу дејствијата на обвинетиот опишани под точка 2 од изреката и последицата од истите согледана преку чувството на лична несигурност која ја создал кај оштетената.

Врз основа на правилно утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил материјалното право - Кривичниот законик, со оглед дека во дејствијата на обвинетиот Д. С. прецизно опишани во точка 1 од изреката на обжалената пресуда, се содржани битните елементи на кривичното дело Тешка телесна повреда од член 131 став 2 в.в. со став 1 в.в. со член 45 од Кривичниот законик и битните елементи на кривичното дело Загрозување на сигурноста од чл.144 став 2 в.в. со став 1 в.в. со член 45 од Кривичниот законик, опишани во точка 2 од изреката на обжалената пресуда поради што и правилно постапил првостепениот суд кога за истите го огласил виновен како во изреката на обжалената пресуда, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичните дела и кривичната одговорност на обвинетиот, кои ги прифаќа и овој суд.

Во таа смисла, имајќи го предвид сето наведено, не опстојува тврдењето на одбраната дека во конкретниот случај односот помеѓу обвинетиот и оштетената во никој случај не може да се подведе под блиски лични односи и оттаму не претставува објект на заштита на предметните кривични дела кои му се ставаат на товар на обвинетиот, бидејќи како се наведува во жалбата, а се акцентира и на јавната седница, интенцијата на законодавецот била да се заштитат брачната и вонбрачната заедница, а не односите кои ја нарушуваат таквата заедница како што е во конкретниот случај. Ова од причина што правилно првостепениот суд утврдил, а советот на овој суд во целост прифаќа дека објективниот услов, кој е нужен за да постои потешкиот облик на кривичното дело Тешка телесна повреда од чл.131 став 2 од КЗ и потешкиот облик на кривичното дело Загрозување на сигурноста од чл.144 став 2 од КЗ, е исполнет имајќи предвид дека кругот на лицата спрема кои може да се изврши дело на семејно насилство, вклучително и поимот „блиски лични односи“ претпоставува лицата да се наоѓаат во блиски лични односи, како во конкретниот случај, во кој од сите изведени докази несомнено произлегува дека обвинетиот и оштетената критичниот период биле во љубовна врска, а кога обвинетиот бил во Скопје и живееле заедно, остварувале чести средби како и постојана телефонска комуникација, однос што во секој случај може да подведе под дефиницијата блиски лични односи. По однос на околноста која одбраната ја потенцира, во смисла дека обвинетиот имал оформено семејна заедница со својата сопруга и

детето со кои живеел и во таков случај не може да одговара за дело на семејно насилство сторено спрема оштетената, по оценка на советот на овој суд, околноста што обвинетиот бил во брачна заедница не го исклучува неспорниот факт дека критичниот период бил во блиски лични односи со оштетената, бидејќи постоењето на брак, само по себе не ја исклучува можноста брачниот другар да остварува блиски лични односи со друго лице и да стори кривично дело при вршење семејно насилство спрема тоа лице.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр.131/19 од 14.10.2020 година.

„Нема суштествена повреда на одредбите од чл. 415 ст. 1 т. 8 в.в со чл. 74 ст. 2 од ЗКП, кога пресудата се заснова и на доказ - даден исказ на записник пред Јавен обвинител од лице кое сеуште нема својство на обвинет во постапка за прибирање на податоци и информации во врска со кривично-правниот настан, и притоа лицето било поучено за правото да ангажира бранител по свој избор, а за предметното кривично дело одбраната не е задолжителна, не е пропишана казна доживотен затвор, ниту во времето кога бил испитан на записник пред јавен обвинител, против истиот сеуште не била определена мерка притвор. “

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-336/20 од 13.07.2020 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Советот на овој суд го разгледа жалбениот навод дека неправилно првостепениот суд го ценел исказот на обвинетиот даден на записник за испитување на обвинет пред јавниот обвинител РО.бр.749/18 од 26.11.2018 година, со образложение дека при давањето на овој исказ обвинетиот не се наоѓал во притвор, бидејќи, како се наведува во жалбата, за предметното кривично дело е задолжителна одбрана со оглед дека е предвидена казна затвор од најмалку пет години и задолжително било присуство на бранител на обвинетиот во истрагата, кој не бил присутен ниту при повторното испитување на обвинетиот во обвинителството на записник за испитување обвинет РО бр.749/18 од 26.11.2018 година, поради што е повреден чл.74 ст.2 од ЗКП и судот овие записници не можел да ги изведува како доказ ниту на истите да ја заснова одлуката, со што е сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од чл.415 ст.1 т.8 од ЗКП.

Ваквите жалбени наводи по оценка на овој суд се неосновани од

причина што видно од списите на предметот и записникот за испитување на обвинет Д.С. на ОЈО К. РО.бр.749/18 од 26.11.2018 година, кое испитување започнало во 11,00 часот, а завршило во 11,40 часот, на кој записник обвинетиот, меѓудругото, поучен за правото да ангажира бранител по свој избор со кој може да се советува и да присуствува на испитувањето, изјавил дека нема ангажирано бранител, па со оглед дека за предметното кривично дело, одбраната не е задолжителна, јавниот обвинител продолжил со поуките за обвинетиот од чл.206 од ЗКП, а дадените поуки и изјавата на обвинетиот во врска со истите, се потврдени со потпис на обвинетиот на записникот, при што од содржината на записникот за испитување на обвинетиот и временскиот период на преземање на ова процесно дејствие, произлегува дека во моментот на испитување на обвинетиот, спрема истиот не била определена мерка притвор. Поради тоа, а како одбраната на обвинетиот од бранител за предметното кривично дело не е задолжителна и обвинетиот изјавил дека нема ангажирано бранител, постапката пред јавниот обвинител за испитување на обвинетиот продолжила без бранител.

Имено согласно чл.74 ст.1 од ЗКП, ако обвинетиот е нем, глув или неспособен самиот успешно да се брани или ако против него се води кривична постапка за кривично дело за кое во законот е пропишана казна доживотен затвор, мора да има бранител уште при првото испитување. Во ст.2 од наведената законска одредба е предвидено дека обвинетиот мора да има бранител, ако против него е определен притвор за времето додека трае притворот.

Имајќи ја предвид содржината на цитираните законски одредби, како и фактот дека за предметното кривично дело кое што му се става на товар на обвинетиот не е пропишана казна доживотен затвор, ниту во времето кога обвинетиот бил испитан пред јавниот обвинител на 26.11.2018 година, против истиот сеуште не била определена мерка притвор, правилно првостепениот суд оценил дека записникот за испитување на обвинетиот Д. С. РО бр.749/18 од 26.11.2018 година, може да се користи согласно законските одредби на главната расправа и не постои законска пречка од овој записник да се утврдуваат релевантни факти во врска со предметниот кривично правен настан, додека записникот за испитување на обвинетиот во ОЈО Куманово КО.бр.1063/18 од 20.12.2018 година, правилно првостепениот суд не го зел предвид при утврдувањето на фактичката состојба, ценејќи дека е незаконито прибавен, бидејќи обвинетиот го дал кога против него веќе била определена мерка притвор, поради што при испитувањето на обвинетиот задолжително било присуство на бранител, согласно чл.74 ст.2 од ЗКП, а обвинетиот исказот го дал без присуство на бранител. Во контекст на наведеното, жалбените наводи истакнати во жалбата на обвинетиот дека записникот за испитување обвинет РО.бр.749/18 од 26.11.2018 година, не можел да биде изведен како доказ и дека на истиот неможе да се заснова пресудата во смисла на сторена суштествена повреда од чл.415 ст.1 т.8 од ЗКП е неоснован, бидејќи овој записник не е сочинет спротивно на одредбите на кривичната постапка, ниту со истиот се повредени правата на обвинетиот кои се однесуваат на правото на бранител на обвинетиот во смисла на чл.74

ст.1 и 2 од ЗКП, а од друга страна овој записник РО бр.749/18 од 26.11.2018 година, не претставува единствен доказ врз кој се заснова обжалената пресуда, туку во поткрепа на решителните факти по однос на дејствијата на извршување кои што му се ставаат на товар на обвинетиот се изведени и прифатени и други докази, а впрочем како што утврдил и првостепениот суд, и самиот обвинет во исказот даден на главната расправа, делумно го признал извршувањето на противправните дејствија, наведувајќи дека само ги зел парите и излегол, а не ја тепал бабата.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр99/2020 од 14.10.2020 година.

„При постоење на прецизирано обвинение со кое не е нарушен објективниот идентитет на обвинението, постоење на иста правна квалификација на кривичното дело, без да се промени описот на дејствијата на обвинетиот, а од страна на обвинетиот по прецизираното обвинение, признанието на вина е дадено доброволно, свесен за последиците од признанието на вина, последиците од имотно-правното барање и трошоците по постапката, нема повреда на одредбите од чл. 380 ст. 3 и чл. 381 од Законот за кривична постапка и пониските судови можат да донесат пресуда врз основа на признание.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-954/20 од 08.04.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата на обвинетиот е основана.

На одржаната расправа, јавниот обвинител од Вишо јавно обвинителство Скопје – Д. Б., изврши измена на описот на обвинителниот акт на начин опишан во изреката на пресудата, остана на правната квалификација на кривичното дело Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот од чл.300 ст. 2 в.в. чл.297 ст. 1 од КЗ и предложи судот да го огласи обвинетиот виновен и да му изрече кривична санкција со која што ќе се остварат целите на казнувањето согласно член 32 од КЗ.

По изменетиот опис на обвинителниот акт, обвинетиот Љ.В го призна извршувањето на кривичното дело на начин опишан во изреката на пресудата, по што судот согласно чл.381 ст. 2 од ЗКП утврди дека признанието на вина на обвинетиот е доброволно, дека е свесен за правните последици од признавањето на вина, за последиците сврзани за имотно правното побарување и трошоците на кривичната постапка.

Со оглед да обвинетиот даде признание на вина, во доказна постапка

судот ги изведе доказите кои се однесуваат на одлуката за санкцијата и тоа: потврда од казнена евиденција на име на обвинетиот Љ.В. КЕ 4655/15 од 28.07.2015 година, издадена од Основен суд Скопје 1 С., писмо на обвинетиот испратено до семејството Ц. со прилог потврда за пратка од 16.04.2015 година, фотокопија од возачка книшка за казнени поени на име на обвинетиот со сериски број 0505825, известување од РМ Основен суд Скопје 1 Скопје Су 07-1580/15 од 25.12.2015 година со прилог барање од 15.12.2015 година и известување Су 07-1580/15 од 22.12.2015 година.

По даденото признание на вината на обвинетиот, изведувањето на доказите кои се однесуваат на одлуката за санкција и увидот во списите во предметот, судот ја утврди следната фактичка положба:

На 03.04.2015 година во 20,40 часот во С. обвинетиот како учесник во сообраќајот на јавните патишта управувајќи ПМВ „Хонда Прелуде,, СК .. сопственост на С. Б., по левата сообраќајна лента од бул. „П. О.“ во насока од запад кон исток, не се придржувал кон прописите и со тоа го загрозил јавниот сообраќај така што го довел во опасност телото на луѓето, иако бил свесен дека поради тоа може да настапи штетна последица, но се согласил со нејзиното настапување, на начин што кога дошол на крстосницата со ул „К. Х.“ на која сообраќајот е регулиран со уреди за давање светлосни сообраќајни знаци-семафори, кои исправно работеле во програм, постапил спротивно на чл.38 ст. 1 и чл.234 ст. 1 од ЗБСП, возилото го управувал под дејство на алкохол, со концентрација од 1,133 грам промили алкохол во крвта и со брзина од 85 км на час, која била поголема од ограничената 60 км/час предвидена за град Скопје, навлегол на крстосницата задржувајќи го правецот на своето движење, кога пешакот започнал да чекори по обележан пешачки премин на запалено црвено светло на семафорот и со предниот десен дел од возилото удрил во телото на оштетената Ф. Ц., која како пешак го поминувала коловозот од бул. „П.О.“ на обележан пешачки премин на западниот дел од крстосницата со ул„К. Х.“ во насока од југ кон север односно од десно кон лево, гледано во насока на движење на ПМВ марка „Хонда прелуде“ и од ударот здобила мноштво опсежни повреди кои довеле до развивање на трауматски шок кој довел до акутно нарушување и престанок на функцијата на виталните органи, со што настапил смртен исход кај сега покојната Ф. Ц..

Врз основа на фактичка состојба во предметот, судот утврди дека во дејствијата на обвинетиот, се содржани сите битни елементи на кривичното дело Тешки дела против безбедноста на луѓето и имотот во сообраќајот од чл.300 ст. 2 в.в. чл.297 ст. 1 од КЗ, за кое го огласи обвинетиот за виновен.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Вкж2.бр.19/2019 од 09.07.2020 година.

„Во постапка за отповикување на условната осуда кога во условната осуда е определено дека казната ќе се изврши ако осудениот не ја врати имотната корист, не ја надомести штетата или не исполни други обврски, а осудениот во определениот рок не ги исполни тие обврски и е утврдено дека осудениот не ја исполнил обврската што му била определена со пресудата, судот може да ја отовика изречената условна осуда, но неможе да даде повторно задолжувањето за надомест на имотно правно побавување со ист надомест при постоење на правосилна пресуда за надомест на имотно правното побавување.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КСЖ-175/20 од 27.08.2020 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е делумно основана.

Кривичниот совет на овој суд ги ценеше жалбените наводи за сторена суштествена повреда на одредбите на кривичната постапка од член 415 став 1 точка 11 од Законот за кривичната постапка, дека обжалената пресуда, е нејасна и неразбирлива, противречна самата на себе и на причините во истата, меѓутоа, за истите оценки дека се неосновани од причина што обжалената пресуда, не содржи такви недостатоци поради кои што не би можела да биде испитана во однос на нејзината правосилност и законитост, решението по форма и содржина е во согласност со одредбите на ЗКП, изреката на пресудата е јасна и разбирлива и во истата точно и прецизно се наведени законските основи поради кои ја отповикал условната осуда, а во образложението се содржани доволно причини за решителните факти во предметот во поткрепа на ваквата своја одлука. По однос на наводите истакнати во жалбата дека не е јасно дали се работи за пресуда или решение, кој е записничар, како и дека постојат технички пропусти, овој суд оцени дека не се од влијание за донесување на поинаква одлука со оглед дека судот во пресудата правилно ги утврдил сите факти, правилно ја утврдил фактичката состојба, пресудата е во рамките на ЗКП и судот дал соодветно образложение за отповикување на условната осуда, па од тие причини правилно постапил кога ја донел обжалената пресуда.

Неосновани се жалбените наводи за погршено утврдена фактичка состојба. Имено, правилно постапил првостепениот суд кога по спроведената постапка со обжалената пресуда ја отповикал условната осуда изречена со пресуда на Основниот суд Скопје 1 С. К.бр.890/15 од 31.10.2016 година, преиначена во делот на одлуката за кривичната санкција и во делот на имотно правното побавување со пресуда на Апелационен суд С. КЖ.бр.84/17 од 07.03.2017 година, каде осудениот А.Н. бил огласен виновен за кривично дело Измама од чл.247 ст.4 в.в. со ст.1 од КЗ, а осудената Л. Н. била огласена виновна за кривично дело Измама од чл.247 ст.4 в.в. со ст.1 в.в. со

чл.24 од КЗ. Определил утврдената казна затвор во траење од по 1-една година и 6-шест месеци да се изврши за двајцата осудени.

Имено, правилно првостепениот суд утврдил дека во конкретниот случај осудените А. Н. и Л. Н. не ја исполниле обврската кон оштетениот З. Д. со која солидарно биле задолжени со правосилната пресуда на првостепениот суд К.бр.890/15 од 31.10.2016 година. Оваа укажува на фактот дека осудените немаат интерес за исполнување на обврската ни во иднина, бидејќи пресудата со која се задолжени да го исплатат имотно-правното побарување спрема оштетениот станала правосилна на 07.03.2017 година.

По оценка на советот на овој суд, правилно постапил првостепениот суд кога утврдил дека преклузивниот рок во кој судот може да ја отповика изречената условна осуда во смисла на чл.54 ст.2 од КЗ ќе настапи на 07.03.2021 година, бидејќи пресудата станала правосилна на 07.03.2017 година, рокот за проверка е 3-три години и правилно ги одбил како неосновани наводите на одбраната во таа насока.

Меѓутоа, основано се укажува во жалбата дека судот погрешно го применил материјалното право кога согласно чл.114 од ЗКП, ги задолжил осудените А. Н. и Л. Н., двајцата од С. на оштетеното правно лице ДТУ Д. П. ДООЕЛ С. да му го надоместат имотно - правното побарување во вкупен износ од 3.795.665,00 денари, во рок од 1-една година по правосилноста на одлуката, под страв на присилно извршување, односно во поглед на задолжување за надомест на имотно правно побарување судот погрешно постапил кога повторно ги задолжил осудените со истиот надомест на имотно правно побарување и со обжалената пресуда во овој дел е формиран нов извршен наслов за исто имотно правно побарување како во правосилната пресуда КЖ.бр.84/17 од 07.03.2017 година, од кои причини овој суд жалбата делумно ја уважи, а обжалената пресуда КС-КР.бр.2652/18 од 22.01.2020 година, ја укина само во делот со кој согласно чл.114 од ЗКП, осудените А.Н. и Л. Н., двајцата од С. на оштетеното правно лице ДТУ Д. П. ДООЕЛ С. да му го надоместат имотно - правното побарување во вкупен износ од 3.795.665,00 денари, во рок од 1-една година по правосилноста на одлуката, под страв на присилно извршување.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр.112/2020 од 18.11.2020 година.

„Вешт наод и мислење изготвен од високообразовна институција, научна установа и стручна установа која е специјализирана за утврдување на видот и карактерот на повредите, динамиката и начинот на настанување на повредите е валиден, доколку во институцијата има вработено најмалку две лица со лиценца за вештачење, независно од тоа што во случајот

изготвачите на вештиот наод и мислење немале важечки лиценци во времето на вештачењето.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-62/19 од 05.07.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбите се неосновани.

Советот на овој суд ги ценеше жалбените наводи изјавени во жалбите на обвинетите за сторени суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка од чл.415 ст.1 т.11 од ЗКП, од кои жалбени наводи по однос на сторените суштествени повреди се идентични во изјавените жалби на обвинетите, меѓутоа за истите оцени дека се неосновани. Ова од причина што видно од пресудата и образложението на истата е дека не се сторени суштествени повреди на одредбите од ЗКП, бидејќи пресудата е јасна и не противречи на самата себе и во неа се наведени причините за решавачките факти и доказите изедени на главна расправа во врска со кривичното дело што им се става на товар на обвинетите, така што првостепениот суд во една законита постапка донел одлука која е подобна за испитување. Исто така, видно е дека во најголем дел истакнатите жалбени наводи за сторени суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка биле истекнати и во текот на постапката како приговори од страна на одбраната и во форма на завршни зборови на одбраната на истите, за што првостепениот суд дал детално и опширно образложение во првостепената пресуда по однос на причините поради кои така изнесените наводи во конкретниов случај не ги прифаќа како основани и издржани, а кои наводи во целост ги прифаќа и овој суд.

Исто така, советот на овој суд ги ценеше и жалбените наводи за сторени суштествени повреди на одредбите на кривичната постапка истакнати во жалбите на обвинетите К. Ѓ., К. Д. по однос на лиценците на вештите лица од Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија кои го изготвиле вештиот наод и мислење за повредите со кои се здобил при нападот оштетениот З. С., односно околноста да истите немале лиценца во време на изготвување на вештиот наод и мислење, меѓутоа за истите оцени дека се неосновани. Ова од причина што првостепениот суд во образложението на обжалената пресуда јасно навел дека во конкретниот случај неспорно е дека вештите лица од Институтот за судска медицина кои го изготвиле вештиот наод и мислење во време на изготвување на вештачењето немале лиценци, меѓутоа во конкретниот случај вештиот наод и мислење е издаден од Институтот а изготвачите на вештиот наод не настапувале како доктори-вештаци туку како вработени во Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија кој е дел од Медицинскиот факултет и кој е единствена институција од таков вид на РМ која е специјализирана за утврдување на видот и карактерот на повредите, динамиката и механизмот

на настанување на повредите и значењето на истите од кривично - правен аспект. Во оваа насока овој суд цени дека прифатливо е даденото образложение на првостепениот суд во насока на вака изнесената одбрана на обвинетите да во Законот за вештачење е предвидено дека доколку вештачењето го извршува правно лице потребно е во правното лице, кое издава вешт наод и мислење да има најмалку две лица со лиценца за вештачење, а Медицинскиот факултет во конкретниот случај го има предвидениот број на вешти лица кои се бара согласно законот при што воопшто неможе да се доведе во прашање законитоста на вештиот наод и мислење издадено од Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија, а особено имајќи ја предвид институцијата од која тоа е издадено и нејзината основна дејност.

Советот на овој суд ги ценеше и жалбените наводи истакнати во жалбите на обвинетите дека првостепената пресуда е нејасна и противречна самата на себе и во неа не се наведени причините за решавачките факти и докази кои биле изведени на главната расправа со аргумент дека само паушално е одбиена одбраната на обвинетите, меѓутоа за истите оцени дека се неосновани. Ова од причина што видно од пресудата е дека судот извел голем број на докази заради утврдување на фактичката состојба во однос на дејствијата превземени од страна на сите обвинети посебно и заедно како дел од каузален синџир и од извршената целосна и детална анализа на доказите изведени на главната расправа, во образложението на пресудата неспорно се потврдуваат преземените дејствија од страна на обвинетите во време, место и начин како што е опишано во диспозитивот на пресудата. Имено, врз основа на изведените докази во конкретниот случај, неспорно судот утврдил дека обвинетите по влегувањето во С. ги преземале инкриминираните дејствија наведени во изреката на обжалената пресуда и вршејќи заеднички напад врз оштетениот З. С., како додека оштетениот бил во групата со останатите пратеници така и кога бил надвор од групата, му нанеле повреди кои биле животни загрозувачки за животот на оштетениот.

Неосновани се жалбените наводи за погрешно и нецелосно утврдена фактичка состојба.

По спроведената доказна постапка, првостепениот суд правилно и целосно ги утврдил сите решителни факти во предметот кои имаат битно влијание за правилна примена на КЗ, прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, согласно чл.15 и 399 од ЗКП.

Врз основа на изведените вербални и материјални докази во текот на постапката, кои се ценети секој пооделно и во нивната севкупност, а кои докази се јасни недвосмислени и меѓу себе се надополнуваат, давајќи при тоа една јасна слика за целиот предметен кривично - правен настан, првостепениот суд правилно и целосно ја утврдил фактичката состојба и правилно нашол дека обвинетите го сториле кривичното дело на начин, во време и место како што е опишано во изреката и образложението на првостепената пресуда.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр.84/2020 од 10.02.2021 година.

„Соизвршител на кривично дело од чл. 237 од КЗ е и оној што чува стража, ако е во објективна можност да го извести непосредниот извршител и ако делото го вршат договорено. Соизвршителите одговараат за делото според вкупно настанатата последица, а не според тоа кој колку зел од противправно одземените предмети.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-83/19 од 21.03.2019 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата на обвинетиот е делумно основана

Утврдената фактичка состојба се оспорува со изјавената жалба и се истакнува дека не постои ниту еден доказ кој со сигурност упатува на учеството на обвинетиот В. А. во конкретниот кривично правен настан, особено ако се има предвид исказот на сведокот Б. В. која потврдува дека во времето на извршување на кривичното дело била заедно со обвинетиот, а во која насока е и исказот на сведокот С. И.. Се истакнува дека погрешно првостепениот суд при утврдување на фактичката состојба се повикува на фактот дека на јакната на обвинетиот е пронајден ДНК профилот на обвинетиот од причина што на таа околност обвинетиот дал појаснување потенцирајќи дека токму таа јакна претходно му ја позајмил на Н.Н.Б. со кого биле пријатели и кој всушност видно од прегледаните ЦД- а ја носел за време на кривично правниот настан. Со жалбата се истакнува и дека погрешен е заклучокот на судот дека одбраната на обвинетиот е дадена со цел да се избегне кривичната одговорност од причина што обвинетиот има алиби дека во времето кога се случил кривично правниот настан бил кај неговата девојка, сега сведокот Б. В., која во својот исказ ја опишува нивната средба, а по средбата обвинетиот си заминал дома, што според наводите во жалбата во целост се поклопува со времето на извршување на кривичното дело.

Во таа насока, спротивно на аргументите на одбраната дека во конкретниот случај не постои ниту еден доказ од кој со сигурност може да се утврди дека обвинетиот В. А. од споредната лизгачка влезно-излезна врата од маркетот чувал стража и дека истиот насилно ја отворил споредната врата од маркетот која во моментот била надвор од функција правилно првостепениот суд го ценел исказот на оштетената М. С. која навела дека дека критичната вечер во маркетот влегло едно лице со маска, но надвор имало уште едно лице кое го чекало, а во која насока е и исказот на сведокот Е. Р. кој изјавил дека надвор чекале уште две лица. Имено, по однос на овие факти судот го ценел и обезбедениот ЦД материјал, репродуциран

на главната расправа и тоа од осмата снимка од ЦД бр.6, камера бр.4 од каде утврдил дека на надворешниот дел на левиот долен агол на снимката се гледа лице кое со трчање се движи во правец кон право по што заминува од видно поле на снимката, од шестата снимка од ЦД 1 судот констатира дека ЦД 1, во 01:15:27 секунди од десната страна се забележува лице кое истрчува најнапред кон лево, па се враќа десно се движи помеѓу коли, а од левата страна на снимката во 01:15:32 секунди се забележува појава на друго лице, трча и се упатува во истиот правец кон првото лице. Од видео презентираниот материјал на ЦД 1, камера бр.2, правилно првостепениот суд утврдил дека од истиот се гледа влез од маркет П. кој е помошен, а не главен влез и тоа конкретно се работи за надворешна страна од помошниот влез, во 01:16:18 часот се забележува лице на влезната врата од внатрешноста на маркетот кое се обидува да излезе држејќи нешто во раката што изгледа како ќеса, но како не успева на едното крило од вратата, доаѓа до другото крило од истата врата и го напушта маркетот со трчање и со ќеса во рака, а тоа всушност е НН лицето Б. Во 01:16:30 часот од десната страна на снимката се забележува на земјата една сенка од лице, токму во моментот кога лицето со ќесата со трчање го напушта маркетот, по што лицето со ќесата во рака заминува во правец кој не е во опсег на снимката. Во 01:16:32 часот, од вратата од која претходно излегло лицето со ќеса во рака се забележува излегување со трчање на друго лице кое, всушност, е вработен во маркетот. Во 01:16:35 часот се забележува излегување на уште пет лица од внатрешноста на маркетот сите со трчање кои, исто така, се вработени во маркетот. Во 01:18:15 часот се забележува лице кое во рацете носи нешто, се враќа во внатрешноста на маркетот, а по него уште три лица од кои уште две лица носат нешто во рацете, за кои судот констатирал дека се сведокот Е. и неговите колеги од маркетот.

Решителните факти по однос на сторителот на предметното кривично дело, односно дека токму обвинетиот В. А. ги презел противправните дејствија што ги чинат обележјата на кривичното дело Разбојништво од член 237 став 4 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од Кривичниот законик, освен во погоре наведените докази, поткрепа наоѓаат и во изведените материјални докази односно од записникот за пронајдени предмети на МВР на РМ ПС ОН Б. П. од 03.10.2014 година од каде произлегува дека во куќниот двор на ул. ... С. била пронајдена машка јакна, платнена во кафеава боја со крзно, една зимска црна ракавица плетена од внатре, еден војнички зимски шал и маскирна база, при што била извршена ДНК анализа на траги од биолошко потекло од МВР на РМ ЦПС Оддел за криминалистичко-технички испитувања и вештачења со рег.бр.24.6.2.1-71205/1 од 14.02.2015 година, и било констатирано дека на внатрешната површина на јакната добиен е ДНК профил кој се совпаѓа со ДНК профилот добиен од усната шуплина кој бил земен од обвинетиот В. А., од површината на шалот добиен е ДНК профил кој потекнува од една машка и една женска индивидуа, а од ракавицата не е добиен ДНК профил погоден за споредување. Од друга страна, како правилно констатира и првостепениот суд факт достапен на google maps е дека ул..... е лоцирана на две минути пеш, во блиската околина позади маркетот П., од каде неспорно е утврдено дека НН лицето Б. избегало токму пред споредната

врата во задниот дел на маркетот каде чувало стража другото лице со кое побегнале заедно.

Во таа смисла имајќи ја предвид временската и просторна рамка на стореното кривично дело на 03.10.2014 година во П. Т. П. во корелација со пронајдените предмети, исто така, на 03.10.2014 година во блиската околина на П. односно на ул.... како и утврдениот факт дека лицето НН Б. во време на сторување на делото носел шал и ракавица, а токму такви предмети - шал и ракавица се најдени во истиот куќен двор на ул...., во Т.П. каде е најдена јакната на која е најде ДНК профил кој припаѓа на обвинетиот В. А. неспорно упатува на заклучок дека пронајдените предмети се поврзани со конкретниот кривично-правен настан и им припаѓаат на извршителите на предметното Разбојништво, а тоа се лицето чија ДНК е пронајдена на јакната, односно обвинетиот В.А. и НН лицето Б. за кој судот утврдил дека носел шал и ракавици.

Врз основа на правилно и целосно утврдената фактичка состојба во предметот, првостепениот суд правилно го применил материјалното право - Кривичниот законик со оглед дека во дејствијата на обвинетиот В. А. прецизно опишани во изреката на обжалената пресуда, се содржани сите битни елементи на кривичното дело Разбојништво од член 237 став 4 в.в. со ст.1 в.в. со чл.22 од Кривичниот законик, за кое правилно го огласил виновен, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичното дело и кривичната одговорност на обвинетиот, кои ги прифаќа и овој суд.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр.132/2019 од 05.02.2020 година.

„Независно од околноста дека по вербалната расправија, осудениот бил физички нападнат од страна на оштетениот и му биле нанесени телесни повреди, кое нешто предизвикало вознемиреност кај осудениот, осудениот сепак не бил доведен во состојба на силна раздрознетост во која поради стесната свест не би бил во можност да управува со своите постапки. Реакцијата на осудениот која не е миговна и непосредно по физички напад од страна на оштетениот, како и околноста дека оштетениот и просторно се одалечил и не претставувал закана за осудениот, укажува на тоа дека осудениот бил свесен за своето постапување со намера да го лиши од живот со кои превземени противправни дејствија се исполнети законските елементи од битието на кривичното дело Убиство од чл. 123 ст. 1 од КЗ.“

Одлука на Апелационен суд Скопје КЖ-886/19 од 16.01.2020 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата на обвинетиот е неоснована.

Жалбата на Основното јавно обвинителство е основана.

Утврдената фактичка состојба се оспорува со изјавената жалба на одбраната и се истакнува дека првостепениот суд не ги анализираше правилно исказите на сведоците, кои тврделе дека сега обвинетиот бил нападнат и бил тепан со дрвена палка од сега починатиот, за кој факт има и писмени докази во списите на предметот, обвинетиот воопшто не знаел дека сега починатиот е дојден во центарот на селото каде што обвинетиот и живее. Од ниту еден доказ првостепениот суд не утврдил дека обвинетиот употребил ПМБ како е наведено во обжалената пресуда и дека самото место на настаното останало спорно и за ОЈО и за судот, бидејќи истото не соодвествувало со записник за увид на лице место од МВР и исказитена сведоците. Воедно во жалбата се наведува дека и ако одбраната во неговиот завршен збор укажувала дека не станува збор за убиство од чл.123 ст.1, туку за убиство во миг од чл.125 од КЗ, но првостепениот суд воопшто не го земал во предвид, туку очигдно бил пристрасен кон тоа да опстане обвинението на ОЈО. Понатаму во жалбата се наведува дека фактот дека обвинетиот го сторил кривичното дело кое му се става на товар ја заснова повторно на препоставки и недоволно утврдени факти, со што утврдената фактичка состојба се доведува во сомневање и воедно го повредил и Кривичниот законик.

Врз основа на утврдената фактичка состојба во предметот првостепениот суд применувајќи го материјалното право - Кривичниот законик правилно оценил дека со преземените противправни дејствија обвинетиот К. А. во целост ги исполнил законските елементи од битието на кривичното дело Убиство од чл.123 ст.1 од Кривичниот законик, поради што правилно постапил кога за истото го огласил виновен како во изреката на обжалената пресуда, давајќи аргументирани причини во образложението на пресудата по однос на правната оценка на кривичното дело и кривичната одговорност на обвинетиот, кои ги прифаќа и овој суд.

При одлучувањето, првостепениот суд ги ценел и наводите на одбраната на обвинетиот, кои наводи се повторуваат и во жалбената постапка, а со кои се оспорува правилноста на утврдената фактичка состојба, а со тоа и погрешно е применето материјалното право. Во жалбата на обвинетиот се истакнува дека како особено спорно се наметнува прашањето по однос на психичката состојба во која се наоѓал обвинетиот во време на сторување на делото, односно дека обвинетиот кривично дело не го сторил со умисла, туку на миг, но истите не ги прифати како основани. Имено, во поглед на психичката состојба на обвинетиот К. А. првостепениот судот го ценел психијатриското вештачење од вештите лица д-р А. М. и д-р С. Г., изготвено по наредба на јавниот обвинител како и спротивставениот психијатриски вешт наод и мислење на одбраната од

техничкиот советник на одбраната вешто лице д-р Н. С. од 08.10.2018 година, па бидејќи истите биле спротивставени судот наредил Психијатриско супер вештачење за психичката состојба на обвинетиот. Од ЈЗУ Универзитетска Клиника за психијатрија – С., било изготвено Психијатриско супер вештачење за обвинетиот К. А., од вешти лица Проф. д-р С. А., Доц.д-р С. Ба. и Асс. д-р А. Ф.. Видно од Психијатриското супер вештачење, тимот од вешти лица заклучил дека обвинетиот К. А. не боледувал, ниту боледува од трајна или привремена душевна болест, ниту бил лице со заостанат душевен развој. Во моментот на извршување на кривичното дело кај него била проследена покачена афективна раздразливост, но не до степен на патолошки афект, за што тимот од вешти лица дал објаснување дека иако истиот бил со покачена афективна раздразливост, истиот имал сочувана можност за логично размислување, расудување и одлучување. Се тоа не се случувало на миг, туку по некое време, кога обвинетиот го зел пиштолот, не пукал нецелисходно кон масата луѓе, туку целосходно го барал Е., се качил во своето возило, управувал со него, го стингал и потоа следеле испукувањата во избеганиот Е.. Воедно, тимот од вешти лица ја нагласуваат и виктимолошката улога на жртвата, односно сега покојниот Е. Ш. кој вербално и физички го нападнал обвинетиот К. и во тој напад му нанел телесни повреди, па со своето делување кај обвинетиот К. предизвикал покачена афективна раздразливост опишана како чувство на лутина, бесстрав, несеќавање за настанот и евентуално изменето сеќавање. И покрај тоа кај обвинетиот К. А. не биле проследени психопатолошки испади ниту во другите психички функции, па во време на извршување на кривичното дело според вештите лица истиот бил пресметлив, односно бил во состојба да го сфати значењето на своето дело и да управува со своите постапки. Инаку, за постоење на убиство на миг не е доволна обична, туку се бара силна и интензивно изразена раздразнетост. Достигната кулминација биопсихолошки наоѓа празнење во убиството што се извршува. Изборот на убиството како излезно решение е потврда за високо достигнатиот степен на раздразнетост, но која целосно не ја исклучува свеста и ако е до одредена степен редуцирана. Во конкретниот случај фактите и околностите кои што првостепениот суд ги прифатил за утврдени а кои произлегуваат од изведените вербални и материјални докази во текот на постапката, а особено од супервештачењето погоре цитирано, јасно и недвосмислено произлегува дека не може да стане збор за убиство на миг, туку за убиство од член 123 став 1 од КЗ. Од наведените причини советот на овој суд жалбените наводи содржани во жалбата на обвинетиот кои се однесуваат во оваа насока ги одби како неосновани.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Квп2.бр.59/2020 од 07.10.2020 година.

2.2 ГРАЃАНСКИ ПРЕДМЕТИ

„Штета причинета со кривично дело за што во кривичната постапка има одземање на имотната корист, а истата не е наплатена од лицето во чија корист е, оштетениот кој не го намирил своето оштетно побарување има право во парнична постапка да ја бара штетата од лицето кое е огласено за виновно за кривичното дело со кое е сторена штетата.,,

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-4894/21 од 25.02.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е основана.

Во конкретниот случај се бара надомест на штета причинета со кривично дело за кое сега тужените се огласени за виновни.

Во конкретниот случај врз основа на правосилна кривичната пресуда К.бр.52/00 од 30.06.2003 година на Основниот суд Кавадарци утврдена со КЖ.бр.1954/03 од 26.02.2004 година, за сега тужените е утврдена вина за сторено кривично дело злоупотреба на службена положба и овластување и за секој од нив е утврдено дека прибавиле имотна корист на друг, а причиниле штета на сега тужителот. При одлучувањето за вината, судот е врзан за постоењето на утврдената кривична одговорност и утврдената вина.

Согласно член 11 ст.3 од ЗПП, во парничната постапка по однос на постоење на кривично дело и кривична одговорност на сторителот судот е врзан за правосилната пресуда на кривичниот суд со кој обвинетиот се огласува за виновен.

Што се однесува до висината на штетата истата е утврдена и произлегува од кривичната пресуда како вкупен износ на штета во висина на стекнатата имотна корист за други во вкупен износ од 89.328.450,00 денари, но исто така по пат на вештачење врз основа на документација во кривичниот предмет, врз основа на правосилната кривична пресуда е утврдено поединечното учество на секој од тужените при сторување на штетата.

Од кривичната пресуда произлегува дека тужителот е упатен своето оштетно побарување да го оствари во редовен граѓански спор, а правните лица во чија корист е имотната корист се задолжени да извршат уплата на спорниот износ на трезорска сметка. Меѓутоа, од известувањето од Основниот суд Кавадарци произлегува дека правните лица не извршиле

уплата на имотната корист која ја прибавиле и во книговодствената евиденција на Основниот суд во Кавадарци не постојат податоци дека спорниот износ во врска со кривичниот предмет К.бр.52/2000 е уплатен на сметка на Основниот суд во Кавадарци.

Имено, видно е и од кривичната пресуда К.бр.52/00, согласно чл.101 од ЗКП, оштетениот ЈП Електростопанство на Македонија Скопје, подружница ХЕЦ Тикве Кавадарци (тогашен назив на тужителот каде се случени статусни промени) е упатен своето имотно правно барање да го оствари во редовен граѓански спор.

Согласно чл.97 ст.1 од ЗКП, Имотно - правно барање што настанало поради извршување на кривично дело ќе се расправи по предлог од овластените лица во кривична пресуда, ако со тоа не би се одолжувала значително оваа постапка. Согласно ст.2 од истиот член Имотно - правно барање може да се однесува на надомест на штета, на враќање предмети или на поништување на определена правна работа.

Согласно член 98 од истиот закон, Предлог за остварување на имотно - правно барање во кривичната постапка може да поднесе лице кое е овластено да го остварува таквото барање во спор.

Согласно член 101 ст.2 од ЗКП, ако со изведувањето на имотно - правно барање би се одложувала кривичната постапка значително, судот ќе се ограничи на собирање на оние податоци чие што утврдување подоцна не би било можно или би било значително отежнато.

Согласно член 97 ст.1 од КЗ, никој не може да ја задржи непосредната и посредната корист прибавена со кривично дело. Врз основа на чл.98 ст.2 од КЗ, имотната корист прибавена со кривично дело се плени од лицата на кои е пренесена, ако незнаеле, а можеле или биле должни да знаат дека е прибавена со кривично дело.

Согласно чл.99 ст.1 од КЗ, оштетениот кој во кривичната постапка во однос на своето имотно правно барање е упатен на спор може да бара да се намири од износот на конфискуваната вредност, ако поведе спор во рок од 6 месеци од денот на правосилноста на одлуката со кое е упатен на спор и ако во рок од 3 месеци од денот на правосилноста на одлуката со кое е утврдено неговото барање побара намирување на конфискуваната вредност.

Во смисла на цитираната законска одредба кога постои конкретен оштетен на чија штета е остварена имотната корист, судот изрекува конфискација доколку таа го наминува износот на неговото имотно правно барање. Во казнената постапка во однос на имотно правното барање оштетениот е упатен на спор, имотната корист се конфискува, а оштетениот може да бара да се намири од износот на конфискуваната вредност ако поведе спор во рок од 6 месеци од денот на правосилноста на одлуката со

кое е упатен на спор и ако во рок од 3 месеци од денот на правосилноста на одлуката со која е утврдено неговото барање побара намирување на конфискуваната вредност.

Врз основа на член 100 од КЗ, ако со кривичното дело на сторителот е прибавена имотна корист за правно лице, користа ќе се плени од него. Токму од овие одредби се раководел кривичниот суд кога одлучил од правните субјекти- правните лица да се плени имотната корист, бидејќи била постигната со извршување на кривично дело.

Во конкретниот случај тужителот е оштетен и со кривичната пресуда е упатен да го оствари своето имотно правно барање во редовен граѓански спор. Овој суд утврди дека тужителот не е обештетен од имотната корист затоа што таа имотна корист не е наплатена односно истата не е уплатена на трезорската сметка за да може тужителот да биде обештетен. Од друга страна одредбата од чл.99 ст.1 од КЗ, не е облигаторна бидејќи истата укажува дека оштетениот може да бара да се намира од износот на конфискуваната вредност, што значи не мора да биде намирен од износот на конфискуваната вредност. При таква состојба, а при утврден факт дека имотната корист не е наплатена и правните лица кои биле задолжени со кривичната постапка да извршат уплата на имотната корист на трезорска сметка не го направиле тоа, произлегува заклучок дека тужителот не е обештетен од одземената имотна корист и не може да дојде до двојна наплата. Тужените го сториле кривичното дело и тоа е утврдено со правосилно кривична пресуда. Тие сторувачки го кривичното дело придонеле да тужителот биде оштетен, а како истиот не е обештетен основано го побарува своето оштетно побарување во оваа граѓанска парница.

Тужените со тоа што го сториле кривичното дело не можат да се ослободат од одговорноста за штета, за кој неспорно е утврдена вина и за кои е утврдена и висината на штетата кои истите ја причиниле. Имено, во кривичната постапка сега тужителот предјавил оштетно побарување, но за своето оштетно побарување истиот е упатен на спор. Со кривичната пресуда одземена е имотната корист што правните лица ја прибавиле со кривичното дело во вкупен износ од 89.328.450,00 денари и тој износ правните лица биле должни да го уплатат на жиро сметка на Основниот суд Кавадарци. Меѓутоа, правните лица не ја уплатиле имотната корист на трезорска сметка, кое нешто се потврди со известувањето од Основниот суд во Кавадарци, кое овој суд го побара, што значи дека тужителот не е обештетен за износот кој бил предмет на кривичното дело. Бидејќи тужените го сториле кривичното дело и за истото се огласени за виновни тие се должни да ја надоместат штетата на тужителот, па не може да стане збор за двојно задолжување за тужените, бидејќи во кривичната постапка е одземена имотната корист што била предмет на кривичното дело од правните лица, но правните лица не ја уплатиле имотната корист на жиро сметка на Основниот суд Кавадарци, а тужените како лица кои се виновни за стореното кривично дело се должни спрема тужителот како оштетен да му го надоместат спорниот износ.

„Во услови кога оштетувањата на патничкото моторно возило и телесните повреди наведени во лекарски вешт наод и мислење од вешто лице кои се побаруват со тужба не се последица од сообраќајна незгода која всушност не се случила, туку истата е фингирана, не следува надомест на штета, од причина што неможела да настане ниту материјална ниту нематеријална штета од сообраќајна незгода која не се случила.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-705/22 од 13.10.2022 година.

Од образложението

Жалбата е неоснована.

Фактот дека не се случила сообраќајна незгода помеѓу ПМВ „Ровер“ и ПМВ „БМВ“ првостепениот суд го утврдил и од вешт наод и мислење на Завод за вештачење ДООЕЛ Скопје, изготвен од вешто лице П. С. СВ III 496/2009 од 19.04.2010 година, според кој локацијата и карактерот на оштетувањата на двете возила меѓусебно не одговараат и не можеле да бидат предмет на оштетување во предметниот настан, имајќи ги предвид материјалните траги и докази кои се наведени и презентирани во наодот. Имено, според фотодокументацијата што е прикажана во наодот, вештото лице констатирало дека предметното ПМВ „Ровер“ е евидентирано во три наврати како учесник во сообраќајни незгоди, во различни настани, различни сопственици, различни регистарски ознаки при што возилото е идентификувано според бројот на шасија. Во конкретниот случај, во голем дел оштетувањата на ПМВ „Ровер“ биле идентични во различни настани што не е ниту теоретски, ниту практично можно, така што дури и со намера да се сака да се оштети возило не е можно оштетувањата да се направат идентично, а камо ли тоа да се случи при сообраќајна незгода. Според тоа, имајќи предвид дека предметните оштетувања постојат и во други претходни настани, од сообраќајно технички аспект вештото лице констатирало дека истите оштетувања не можеле да бидат предмет на оштетување и во овој настан, односно дека не е можно возилото идентично да се оштети. Во конкретниот случај, двете ПМВ „Ровер“ и „БМВ“ не можеле само да се разминат со незначителен меѓусебен контакт, туку имајќи ги предвид положбите на оставените траги на коловозот евидентирани на скицата од увидот во размер од 1:100, тие неминовно ќе направеле судар со изразени меѓусебни деформации, а такво нешто не постои во конкретниот случај. Вештото лице појаснува дека со цртање на растојанијата меѓу тркалата (плус другата трага од тркалата која што ја газеле возилата, плус габаритите на каросеријата и ретровизорите) во согласност со нивните технички карактеристики со молив директно на скицата од увидот која што е направена во размер од 1:100 произлегува дека возилата според оставените траги немале можност само да се „очешаат“ туку истите би се удриле

предизвикувајќи изразени деформации и поместување од првичната траекторија на движење. Во овој контекст, не било ниту природно движењето на двете возила, бидејќи видно од скицата ПМВ „БМВ“ се движело на левата лента гледано во насока на неговото движење прстигнувајќи НН возило и притоа стопирало така што возилото се движело кон лево, но според природата на реакција на човекот доколку настанала опасност каква што е опишана во конкретниот случај, возачот на ПМВ „БМВ“ би сопирал и би се обидува да се движи кон десно како би избегнал директен судар во обид на помине помеѓу возилото кое што го прстигнува и возилото што му наидува од спротивна насока. Во овој контекст, ПМВ „Ровер“ избегнувало судар движејќи се кон десно, па потоа кон лево и на крајот постои сосема неприродно движење на возилото кон десно излегувајќи надвор од коловозот. Практично, според обележаните траги на скицата од увидот, ПМВ „Ровер“ се движело кон десно, кон лево и повторно кон десно надвор од коловозот. На ПМВ „БМВ“ недостасувал левиот возачки ретровизор и две лајсни од предна и задна лева врата, па земајќи ги предвид оштетувањата на ПМВ „Ровер“ на задната лева страна можело да се констатира дека меѓусебните оштетувања не одговраат. Имено, не постоел никаков отпечаток на ПМВ „Ровер“ од каде што ќе може да се забележи во кој дел од ова возило удрило ПМВ „БМВ“ со ретровизорот и го откорнало, а ова дотолку повеќе што и во зоната на увидот не постои никаков ретровизор евидентиран како подвижна трага која што отпаднала од ПМВ „БМВ“. Исто така, лајсните на ПМВ „БМВ“ се држат на повеќе места со држачи и земајќи ги предвид оштетувањата на ПМВ „Ровер“, истите не можеле да испаднат од возилото како целина, а при тоа да не постои никакво друго оштетување ниту деформација на вратите на ПМВ „БМВ“. Во конкретниот случај не одговарале ниту меѓусебните странични оштетувања на ПМВ „Ровер“ и ПМВ „БМВ“. Од извршената анализа на предметниот настан, имајќи ги предвид трагите на коловозот, димензиите на возилата и сл., произлегува дека според предметните траектории на возилата би имало оштетувања со изразени деформации кај двете возила и отстапување, односно кршење на траекторијата по која што се движеле на местото на контактот.

При постоење на две вештачења за предметниот спор, судот е тој кој што утврдува на кое ќе му поклони верба, па во конкретниот случај прваилно првостепениот суд при утврдувањето на фактичката состојба во овој дел го прифатил и му подарил верба на вештиот наод и мислење на П. С. СВ III 496/2009 од 19.04.2010 бидејќи е изготвен од вешто лице кое располага со соодветни стручни и искусвени знаења од оваа област, а особено поради тоа што фактот дека кај оштетувањата на возилата биле констатирани нелогичности и дека механичките оштетувања на предметните возила не соодветствувале со прикажаната сообраќајна незгода, односно фактот дека не се случила сообраќајна незгода помеѓу ПМВ „Ровер“ и ПМВ „БМВ“ се утврди и од вештачењето на сообраќајната незгода ТБ-2067/3/08 од МВР на РМ Оддел за криминалистичка техника Скопје од вешто лице Г. М. и од извршениот увид во анализа на механички траги од фингирани сообраќајни незгоди со рег.бр.22.7.2.3-40818/1 од 16.09.2014 година, кои биле спореведени и изведени како докази во кривичната постапка К.бр.3713/15 што се водела

пред Основниот суд Скопје 1 Скопје против сега тужителите, а која завршила со пресуда со која тужителите се огласени за виновни за сторено кривично дело Измама од член 247 став 3 в.в. став 1 в.в. со член 22 и член 19 од КЗ, односно со пресуда на Апелациониот суд Скопје со која се одбива обвинението против сега тужителите поради суштествени причини, односно поради застареност на кривичното гонење.

Во конкретниот случај утврдено е дека не постои причинско последична врска помеѓу предметната сообраќајна незгода што била пријавена дека се случила на 07.11.2007 година помеѓу ПМВ „Ровер“ и ПМВ „БМВ“ и материјалната штета на ПМВ „Ровер“ во сопственост на првотужителот и нематеријалната штета поради повреда на личните права на второтужителот, која тужителите ја побаруваат по оваа основа. Имено, во услови кога оштетувањата на ПМВ „Ровер“ и телесните повреди со кои се здобил второтужителот наведени во лекарскиот наод и мислење на вешто лице д-р А. Н. не се последица на предметната сообраќајна незгода, означените законски одредби врз основа на кои се заснова тужбеното барање во конкретниот случај немаат примена.

Со пресудата 14 К.бр.3713/15 на Основниот суд Скопје 1 Скопје од 09.10.2017 година тужителите како обвинети, заедно со лицата З. Л. и Д. Д. се огласени виновни дека сториле кривично дело - Измама од член 247 став 3 в.в. став 1 в.в. со член 22 и член 19 од КЗ. Притоа, Апелациониот суд Скопје со пресуда КЖ-57/18 од 31.01.2018 година ја преиначил означената пресуда на првостепениот суд и го одбил обвинението против обвинетите, но поради застареност на кривичното гонење, што не значи дека кај тужителите не била утврдена одговорноста за стореното кривично дело и дека биле ослободени од обвинението. Според тоа, имајќи предвид дека обвинението против сега тужителите е одбиено поради суштествени повреди, или настапување апсолутна застареност на кривичното гонење, во конкретниот случај судот не е врзан за означената пресуда на Апелациониот суд, туку одговорноста за незгодата ја цени од граѓанско - правен аспект. При ваквата состојба на работите, а во услови кога од оценката на детално елаборираните докази утврдено е дека сообраќајната незгода помеѓу ПМВ „Ровер“ и ПМВ „БМВ“ не се случила, туку дека истата е фингирана, па од овие причини не можела да настане ниту материјалната, ниту нематеријалната штета што тужителите ја бараат по оваа основа правилно првостепениот суд го одбил тужбеното барање на тужителите како неосновано.

„Во парнична постапка може да се бара право на сопственост во случај кога во постапка за утврдување правен статус на бесправно изграден објект било донесено решение за еден сосопственик кој настапил како исклучив носител на правото на сопственост до легализирање или рушење, прикривајќи дека такво право имале и други лица.,,

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-1294/22 од 24.11.2022 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата е неоснована.

Видно од сите приложени докази, изготвените вештачења и супервештачењето правилно судот утврдил дека адаптацијата и изградбата на собата на приземјето биле направени за време на живот на В., татко на тужителката и на С.А, односно од наведените докази произлегува дека подрумскиот дел и приземјето биле изградени со сегашниот габарит уште од самиот почеток на градбата на предметниот објект освен просторијата С1 која била дополнително изградена во 80-тите години, меѓутоа правилно првостепениот суд оценил дека овој факт немал значење во однос на основаноста на поставеното тужбено барање бидејќи оваа просторија била градена за време на животот на родителите на тужителката и правниот претходник на тужените, со нивни труд и средства и дека сите од семејното домаќинство помагале во овој дел.

Оттука, со оглед да судот утврдил дека тогашниот објект бил граден во време на траењето на семејната заедница на тужителката, нејзиниот брат, правниот претходник на тужените и нивните родители, правилно судот сметал дека не може да се смета дека овој објект се градел за правниот претходник на тужените независно што од доказите и од исказите на сослушаните сведоци произлегува дека и тој помагал при изградбата на објектот. Ова и дотолку повеќе што судот сметал дека и да се земело за точно дека правниот претходник на тужените учествувал со парични средства во градењето на просторијата С1 тоа не значи дека овие лица имаат стварно право врз оваа просторија туку само би имале облигациони побараувања спрема сега тужителката, како претендент на стварно право врз оваа просторија, а со кое нешто се согласува и овој суд. Ова и затоа што видно од приложените докази кои биле доставени од тужените врз врска со купување на градежни материјали правилно судот утврдил дека истите се однесувале за надградбата на куќата, а не за доградба на спомената просторија.

По однос на наводите каде тужените се повикуваат на судска пракса, според овој суд истите се неосновани бидејќи судската пракса не е извор на правото и секој предмет е со фактичка состојба утврдена единствено за тој предмет и неможе да соодветствува со друга утврдена фактичка состојба од друг предмет.

Во конкретниот случај правилно првостепениот суд од сите изведени докази во текот на постапката утврдил дека правниот претходник на тужените извршил доградба на тогашниот постоен објект, меѓутоа оваа доградба правилно судот ценел дека преставува посебна станбена единица, истата е посебен објект и истата има посебен правен режим во однос на првично изградениот објект, а тужителката впрочем со поднесената тужба не ни

претендира на овој дел од објектот, и истиот не е предмет на тужбеното барање.

Според овој суд неосновани се и жалбените наводи на тужените дека тужителката се откажала од наследство на нејзиниот татко и дека сега со конкретната тужба не може да бара утврдување на сопственост на дел од објектот, а неосновани се и наводите дека тужбеното барање било застарено во смисла на чл.136 од законот за наследување. Ова од причина што во конкретниот случај од изведените докази правилно судот утврдил дека првично изградениот објект (подрум и приземје) бил изграден од таткото на тужителката и нејзиниот брат-правниот претходник на тужените, но со оглед да тужителката и нејзиниот брат се договориле изградениот објект да се легализира со тоа што дополнително ќе се расчистат сопственичките односи помеѓу нив и со другиот имот, правниот претходник на тужените поднел барање за легализација на целиот објект и тоа само на негово име без да притоа ги наведе тужителката и нивната мајка како носители на ваквото право. Со ваквото нивно прикривање правниот претходник на тужените го довел во заблуда надлежниот орган при донесувањето на решението за утврдување на правен статус на бесправен обејкт врз основа на кое решение незаконито се запишал како сопственик и на делот на тужителката и на делот од нивната мајка. Судот утврдил дека наведениот објект бил легализиран и целиот објект бил запишан на име на правниот претходник на тужените, односно истиот како диво изграден објект истиот не можел да влезе ниту пак влегол во оставинската маса на нивниот татко, па оттука произлегува неоснованоста на наводите на тужените дека тужителката се откажала од наследство на нејзиниот татко и дека сега неможела со предметната тужба да бара утврдување на сопственост на дел од објектот.

Жалбените наводи за застареност на тужбеното барање во смисла на чл.136 од Законот за наследување според овој суд се неосновани бидејќи овој имот не влегол во оставинската маса на таткото на тужителката и нејзиниот брат, истиот не бил предмет на расправање на оставината на нивниот татко, така да поднесената тужба е чиста сопственичка тужба и во случјов не важат роковите од чл.136 од Законот за наследување.

Имајќи ја предвид горе утврдената фактичка состојба, правилно првостепениот суд ги применил одредбите од чл.67, чл.112 и чл.163 од ЗСДСП, како и чл.177 од ЗПП и оценил дека тужбеното барање на тужителката е основано, поради што судот одлучил како во изреката на пресудата и го усвоил тужбеното барање на тужителката.

„Вредноста на надоместокот за извршена експропријација на земјиште се определува согласно Методологијата за дополнување на Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот според карактерот на земјиштето во моментот на извршената експропријација, без

оглед што во меѓувреме е променет карактерот на експроприраното земјиште од земјоделско земјиште, во градежно земјиште.,,

Одлука на Апелационен суд Скопје ГЖ-306/20 од 09.11.2021 година.

О д о б р а з л о ж е н и е т о

Жалбата ја тужениот е е делумо основана.

Жалбата на тужителот е неоснована.

Од увидот во ИЛ.бр... за КО О., судот утврди дека тужителот е сопственик на недвижност КП ... култура-нива, класа 4 во површина од 1648 м² во место викано М..

Од увидот во геодетскиот елаборат-вешт наод и мислење на вешто лице М. Н., судот утврди дека преку парцелата на тужителот поминува далновод поставен од страна на тужениот, при што е зафатена површина од 230 м² со мери и граници:од исток кон КП ... во должина од 5.27 м, од запад кон КП .. во должина од 6.39 м, од југ кон КП ... во должина од 39.84 м и од север кон КП .... во три прекршувања, прво во должина од 11.11 м, второ во должина од 21.99 м и трето во должина од 7.00 м.

Од наодот и мислењето на вештото лице Д. П. од Друштво за вештачење Е К. бр.0302-240/1 од 07.03.2019 година, нејзиното дополнително произнесување од 16.04.2019 година и дополнението од 08.06.2021 година судот утврди дека надоместокот за воспоставеното право на службеност, пресметан согласно одредбите од Законот за експропријација, ценовникот за утврдување на пазарна вредност на Град С. и според Методологијата за дополнување на Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот „Сл.весник бр.21/13 на РМ“, за непотполна експропријација изнесува 19.550,00 денари. Ваквиот надомест се однесува за намалена пазарна вредност на земјиштето, опфатено со комунално техничката службеност во површина од 230 м², и тоа пресметано по 170,00 денари од м² за земјоделско земјиште нива класа 4 што дава износ од 39.100,00 денари, кој намален за 50% согласно член 226 од Методологијата за дополнување на Методологијата за процена на пазарна вредност на недвижен имот „Сл.весник бр.21/13 на РМ“ за земјоделско земјиште изнесува 19.550,00 денари, кој износ е должен тужениот да му го надомести на тужителот.

Имено од изготвеното дополнување на вешт наод и мислење од Друштво за вештачење Е. К. изготвено за потребите на второстепената постапка, а применено во судот на ден 09.06.2021 година овој суд утврди дека висината на надоместокот по метар квадратен за земјоделско земјиште изнесува 170 м². Судот не го прифати мислењето на вештото лице дека надоместокот на тужителот му следи како за градежно земјиште од причина

што видно од имотниот лист ИЛ.бр..... за КО О. е дека недвижноста која се води на име на тужителот е култура-нива, класа 4, односно се работи за земјоделско земјиште, па доставениот и изведен доказ уверение УП.бр.26-2725 од 28.11.2016 година од Општина Ѓ. П. во која е наведено дека предметната катастарска парцела се наоѓа во границите на урбанистички план за село О. во зона за намена домување на станбени куќи, не може да претставува основ за досудување на надомест како за градежно земјиште, од причина што во моментот на поднесување на тужбата и одлучувањето недвижноста е евидентирана како земјоделско земјиште.

Овој суд го одби тужбеното барање на тужителот и во делот да се досуди надомест за непотполна експропријација за целата површина од 1.648 м² која е запишана на име на тужителот во катастарската евиденција од причина што надоместокот за непотполна експропријација се досудува само за површината на која е воспоставена комунално техничката службеност согласно Законот за експропријација. Имено, правото на службеност претставува ограничување на правото на сопственост, односно на правата на сопственикот на послужното добро, но службеноста не е пренос на сопственоста на недвижноста, туку товар на недвижноста. Оттука, надоместокот кој корисникот на привилигираното добро треба да го плати на сопственикот на послужното добро е во износ според кој се намалува вредноста на земјиштето во делот на воспоставената службеност.

При одлучувањето овој суд имаше предвид и дека карактерот на земјиштето запишано на име на тужителот е нива 4 та класа согласно одредбите од Правилникот за начинот на катастарско класирање и утврдување и запишувањето на промената на катастарска култура и класа на земјиштето, претставува плодно земјоделско земјиште. Исто така, овој суд имаше предвид дека тужителот нема запишано промена на катастарската култура и класата на земјиштето од земјоделско земјиште во градежно земјиште во смисла на одредбите од цитираниот Правилник, па оттука со уверението од 28.11.2016 година издадено од Општина Ѓ. П. по барање на тужителот со кое е утврдено дека предметната катастарска парцела се наоѓа во границите на Урбанистички план за село О. во зона со намена А1-домување во стамбени куќи, не е извршена измена на катастарската култура и класа од земјоделско земјиште во градежно земјиште.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев2.бр.122/22 од 21.09.2022 година.

2.3 ТРГОВСКИ СПОРОВИ

„Неосниовано е оспорувањето на договорен финансиски колатерал кој е склучен или спроведен на денот на отварањето на стечајната постапка или на денот кога предлогот за спроведување на планот за реорганизација е поднесен, ако бил договорен пред донесување на одлуката за отварање на стечајна постапка или пред усвојување на предлог на планот за реорганизација и истиот има правно дејство.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-655/22 од 19.05.2022 година.

Од образложението

Жалбата е неоснована.

Врз основа на погоре правилно и целосно утврдената фактичка состојба по предметот, правилно првостепениот суд одлучил на начин како во изреката на обжалената пресуда одбивајќи го како неосновано тужбеното барање на тужителот, притоа раководејќи се од одредбите од чл.175 ст.1, чл.177 в.в. со чл.2 ст.1 точка 8 и точка 77, чл.129 ст.4, чл.165 ст.1 од Законот за стечај.

Имено во конкретниот случај имајќи ги во предвид горенаведените законски одредби по оценка на овој суд правилно првостепениот суд заклучил дека во Законот за банка се содржани одредби (од чл.157 до чл.167) со статус на *lex specialis* со кои се уредени одделни прашања при спроведувањето на стечајната постапка над банка, а за она што не е посебно уредено, упатува на соодветна примена на одредбите од Законот за стечај. Притоа правилно судот утврдил дека со претходно наведената законска одредба од чл.165 ст.4 на дециден начин е исклучена примената на одредбите од Законот за стечај кои се однесуваат на побивање на правните дејствија во случај на право на намирување оод договор за кредит во крајна истанца и од договорот за финансиски колатерал, а со одредбата од чл.129 ст.4 од Законот за стечај, исклучена е можноста да се оспорува договорен финансиски колатерал кој е склучен или спроведен на денот на отварањето стечајната постапка или на денот кога предлогот за спроведување на планот за реорганизација бил поднесен, ако бил договорен пред донесување на одлуката за отварањето на стечајната постапка или пред усвојувањето на планот за реорганизацијата, т.е. истиот има правно дејство. Во оваа насока првостепениот суд застанал на стојалиште дека Договорот за владетелски залог на денарски депозит од 14.02.2020 година по својата содржина и природа претставува договор за финансиски колатерал во смисла на

одредбите од чл.2 ст.1 точка 8 в.в. со точка 77 на Законот за стечај каде е дадено значењето на изразите „договор за финансиски колатерал“ и „финансиски колатерал“. Следствено на наведеното, без да се впушти во оценка на оправданоста на законското решение за исклучување на можноста за побивање на правни дејствија во врска со финансиски колатерал, односно оспорување на истиот ако е договорен пред донесувањето на одлуката за отворањето на стечајната постапка или пред усвојувањето на планот за реорганизација, т.е. истиот има правно дејство, првостепениот суд утврдил дека е неосновано тужбеното барање на тужителот за побивање на правните дејствија на спроведување на финансиски колатерал заклучно со денот на отворањето на стечајната постапка во смисла на одредбата од чл.129 ст.4 на Законот за стечај и одредбата од чл.165 ст.4 од Законот за банките.

Предмет на оценка пред овој суд беа жалбените наводи во жалбата на тужителот дека првостепениот суд недоволно го ценел стојалиштето на тужителот дека поради формално правни причини, Договорот за владетелски залог не може да има статус на Договор за финансиски колатерал со кој се врши финансиско обезбедување. Во таа смисла тужителот укажува дека покрај чл.4 од Законот за финансиско обезбедување, значајни се и членовите 22 и 22-а од Законот за договорен залог, согласно кои за да може Договор за залог да има својство на финансиски колатерал и на извршна исправа мора да биде заверен на нотар.

За ваквите наводи овој суд оцени дека се неосновани од причина што правилно првостепениот суд од содржината на поднесената тужба утврдил дека тужителот претендирал на побивање на правно дејствие во контекст на одредбата од чл.175 ст.1 точка 2 од Законот за стечај, со образложение дека склучувањето на Договорот за владетелски залог од 14.02.2020 година и наплатата на истиот од 12.08.2020 година биле сторени со цел паричните средства кои се предмет на дадениот владетелски залог да не бидат дел од стечајната маса, со што било предизвикано оштетување на доверителите во стечајната постапка, а имотна корист оствариле тужениот и носителите на обврските обезбедени со владетелскиот залог. Исто така тужителот претендирал и на постоење на судир на интереси меѓу тужениот и Друштво за трговија и услуги Г. С. при склучување на договорот за владетелски залог во контекст на одредбите од чл.180 ст.2 точка 2 на Законот за стечај и чл.100 на Законот за банки, со образложение дека од една страна договорот на владетелски залог, меѓу другото се донесувал и на обврски на Друштвото за трговија и услуги Г. С., кое било главен акционер кај тужителот и од друга страна како главен акционер бил запознат со економската состојба на тужителот во односниот временски период и околноста дека тужителот бил континуирано засилено следење од страна на НБРСМ. Следствено на тоа, тужителот се повикал на постоење зделка со заинтересирана страна, во смисла на одредбата од чл.457 од Законот за трговските друштва, а во конкретниот случај не била почитувана постапката за одобрување на таквиот вид на зделка, бидејќи во евиденцијата на тужителот не постоела одлука на надлежен орган на Банката во врска со зделката. Исто така тужителот

претендирал на побивање на правно дејствие во контекст на одредбата од чл.177 на Законот за стечај, со образложение дека склучувањето на договорот за владетески залог од 14.02.2020 година биле создадени единствено обврски за тужителот и права за тужениот. Дополнително во текот на постапката тужителот со поднесок од 27.12.2021 година извршил корекција во делот на тужбата со која се повикува на одредбата од чл.175 ст.1 точка 2 од Законот за стечај како правен основ за побивање правни дејствија, при што ја навел одредбата од чл.175 ст.2 од истиот закон како правен основ за побивање правни дејствија.

Со оглед на изјаснувањето на полномошникот на тужителот, судот се задржал на оценка дали се исполнети законските услови за побивање правни дејствија во смисла на чл.175 ст.2 и чл.177 од Законот за стечај.

Со оглед на вака утврденото од страна на првостепениот суд, по оценка на овој суд правилно првостепениот суд заклучил дека Договорот за владетески залог од 14.02.2020 година по својата содржина и природа претставува договор за финансиски колатерал во смисла на одредбите од чл.2 ст.1 точка 8 в.в. со точка 77 од Законот за стечај, кои во целост биле исполнети во случајот на предметниот Договор за владетелски залог на денарски депозит, а со оглед на тоа што со овој договор тужителот имал дадено депозит - колатерал како обезбедување (залог) во корист на тужениот како примател на колатерал, при што тужителот како давател на колатералот ја задржал сопственоста врз депозитот - колатералот, а тужениот како примател на колатералот се стекнал со право на обезбедување. Притоа дадениот колатерал - денарски депозит во целост потпаѓа под законската дефиниција на финансиски колатерал од чл.2 ст.1 точка 77 до Законот за стечај, каде како финансиски колатерал се определени пари или финансиски инструменти.

Со оглед на наведеното, како неосновани се јавуваат сите жалбени наводи на тужителот во насока дека судот при одлучување го немал во предвид стојалиштето на тужителот и одредбите од Законот за финансиско обезбедување и Законот за договорен залог, од причина што по оценка на овој суд првостепениот суд со правилна оценка на Договорот за владетелски залог од 14.02.2020 година, го применил чл.129 ст.4 од Законот за стечај и чл.165 ст.4 од Законот за банките, па го одбил тужбеното барање бидејќи обете одредби нужно се применуваат во конкретниот случај и истите изречно ја исклучуваат примената на одредбите од Законот за стечај кои се однесуваат на побивање на правните дејствија во однос на договорите за финансиски колатерал, кој бил склучен и реализиран пред отворањето на стечајната постапка над тужителот, како што било и случајот со Договорот за владетелски залог на денарски депозит од 14.02.2020 година.

Имено согласно одредбата од чл.129 ст.4 од Законот за стечај, „Договорен финансиски колатерал склучен или спроведен на денот на отворањето на стечајната постапка или на денот кога предлогот за спроведување на планот за реорганизација бил поднесен, има правно

дејство односно не може да се оспорува, ако е договорен пред донесувањето на одлуката за отворање на стечајната постапка или пред усвојувањето на предлогот на планот за реорганизација“.

Имајќи ја во предвид горецитираната законска одредба, по оценка на овој суд правилно првостепениот суд без да се впушти во оценка на оправданоста на законското решение за исклучување на можноста за побивање на правни дејствија во врска со финансиски колатерал, односно оспорување на истиот ако е договорен пред донесувањето на одлуката за отворањето на стечајната постапка или пред усвојувањето на планот за реорганизација, т.е. истиот има правно дејство, утврдил дека во конкретниот случај неосновано е тужбеното барање на тужителот за побивање на правните дејствија на спроведување на финансиски колатерал заклучно со денот на отворањето на стечајната постапка во смисла на одредбата од чл.129 ст.4 на Законот за стечај и одредбата од чл.165 ст.4 од Законот за банките. При таква состојба на работите сите жалбени наводи на тужителот во оваа насока се неосновани со оглед дека првостепениот суд на правилно и целосно утврдени решителни факти по предметот, донел јасна, разбирлива и врз основа на закон заснована одлука.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев1.бр.128/22 од 18.10.2022 година.

„Ништовна е одредбата од договорот со која е утврдена висина на договорна штета во договорот кој се однесува на парична обврска и истата неможе да произведе правно дејство, со оглед да со договорна казна може да се обезбеди секоја обврска без оглед на изворот од каде потекнува, освен за парична обврска за која следува законска затезна камата, во смисла на одредбата од чл. 259 ст. 3 од Законот за облигациони односи .“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-1454/20 од 23.04.2021 година.

Од образложението

Жалбата е делумно основана.

По однос на неоснованоста на поставеното кондемпнаторно барање на тужителот, првостепениот суд смета истата се темели на изведени докази - нотарски заверени договори, изјави, налози за продавање, налози за купување, извештаи за извршени трансакции преку берза со пресметки и извештаи за порамнување, налози за извршување со извештаи за обем на извршена наплата, вешти наоди и мислења, распит на странки и сведоци. Имено врз основа на истите судот ги утврдил суштествените околности во

врска со постоењето на должничко доверителскиот однос, неговиот основ и вид, време на настанок, стасаност, обем на права и обврски, начин на исполнување на договореното, времето и начинот на извршеното тргување, постигнатите вредности при истото и обемот на разликата која се појавила поради тоа, а во однос на договорената цена, односно начинот на наплатата на договорната штета. Судот утврдил дека меѓу странките не се спорни околностите дека тие со трет субјект уште во 2005 година и 2006 година се стекнале со мнозински пакет на обични акции издадени од ГИ Македонија Скопје, дека до 2011 година соработувале, дека во оваа година било одлучено тужениот да истапи и на останатите двајца мнозински акционери да им ги продаде акциите запишани како негова сопственост во акционерската книга. Со секој од нив поединечно тужениот склучил договори за продажба на акциите со определување на бројот на акции што се продаваат, со единечна цена за истите, дека тужениот со овде тужителот се договорил продажбата да се одвива во два наврата со две одделни блок - трансакции за точно определена цена и точно определен рок, дека заради тоа е склучен и нотарски заверен договор за купопродажба во кој во чл.2 е предвидено при втората продажба да се постигне цена од 370 евра за една акција со тоа што, во чл.4 договореното плаќање на пресметан износ на штета во износ од 150.000 евра во денарска противвредност за случај договореното во чл.2 во делот за втората продажба да не се исполни, односно купопродажбата не се случи во точно определен рок и за точно договорената цена. Не е спорно ни дека првата блок - трансакција се одвивала во се според договореното во чл.2 како ни дека е извршено тргување со втората блок - трансакција која е со пониска вредност од договорените 370 евра, дека тужениот побарал да се стави клаузула на извршност на нотарски акт, дека на негово барање е спроведено извршување и дека е наплатен износот на противвредноста на 150.000 евра заедно со камата и трошоци, а не е спорно ни дека ниту една договорна одредба од ОДУ-640/11 не е потпишана ниту е променета со друг писмен и нотарски заверен договор или анекс, односно дека договорот е променет или раскинат. Според првостепениот суд, ако се појде од фактот дека нема никакви измени на склучениот договор, дека нема поништување на целиот или на дел од договорот, дека нема договор со кој предметниот би бил заменет или раскинат, судот прифатил дека предметниот договор ОДУ-640/11 од 03.10.2011 година требал и се исполнил токму според содржината на договорените права и обврски за секоја од странките а согласно чл.10 од ЗОО според кој учесниците во облигациониот однос се должни да ја извршат својата обврска која може да се згасне само согласно волјите на учесниците или врз основ на закон. Според чл.61 од ЗОО договорните страни можат да се спогодат посебната форма да биде услов за полноважноста на нивниот договор, но и дека таквиот договор може да биде раскинат, дополнет или на друг начин изменет и со неформална спогодба. Сепак од изведените усни докази не произлезе дека со неформална спогодба меѓу овде процесните странки е накнадно договорено да се промени цената на акциите од втората блок-трансакција, ниту пак дека тужениот се откажува од износот од 150.000 евра во денарска противвредност и покрај пропуштениот рок и не постигнатата договорена цена за продажба.

Спорно е дали со продажбата на акциите со втората трансакција по пониска цена од договорената може да се смета дека договорот е целосно исполнет, односно дали со тоа тужениот го изгубил правото да бара плаќање на договорната штета од 150.000 евра во денарска противвредност-спорни факти.

Според советот на овој суд, одредбата од членот 4 од Договорот со која е утврдена висина на договорна штета, претставува ништовна одредба и истата не може да произведе правно дејство. Судот по службена должност цени дали предметниот договор во целина или дел од договорните одредби се ништовни и истото го разгледа само како претходно правно прашање од чие решавање зависи одлуката на судот за основаноста на тужбеното барање. Имајќи ја во предвид содржината на одредбата од членот 4 од Договорот, во корелација со член 259 став 3 од ЗОО, каде е наведено дека договорна казна не може да биде договорена за парични обврски, овој суд неспорно утврди дека законот пропишува дека со договорната казна може да се обезбеди секоја обврска без оглед на изворот од кој таа потекнува, освен за парични обврски за кои следува законска затезна камата., како во конкретниот случај Согласно наведеното судот утврди дека тужениот неосновано го наплатил утужениот износ врз основа на ништовна одредба од договорот, па од тие причини судот делумно го усвои тужбеното барање на тужителот.

Дотолку повеќе што покрај наведеното, второстепениот суд при одлучувањето го ценеше фактот дека странките преку налозите за продавање потпишани лично од тужениот и налозите за купување потпишани лично од тужителот постигнале согласност на волјите за втората трансакција од 1.176 акции во однос на предметот и цената како суштествени елементи на договор за продажба, односно дека овие налози во кои е определен предметот и цената претставуваат всушност измена на Договорот за продажба во делот на цената на една акција. По однос на прашањето за формата на склучувањето на договорот, судот утврди дека истата е во целост запазена од причина што правна последица од купопродажба на акции пред Централниот депозитар за хартии од вредност може да предизвика единствено продажба спроведена согласно правилата на Македонската берза, каква што странките всушност и спровеле.

При ова, Правилата на берзата налагаат при давањето на Налогот за продажба на својот брокер продавачот на акциите, како составен дел на налогот да потпише и изјава со следната содржина: „Изјавувам дека сум запознаен со правната регулатива од областа на тргувањето со хартии од вредност. Воедно, изјавам дека сум свесен со потенцијалните ризици од вложувањето во хартии од вредност. Моите инвестициски одлуки ги донесувам самостојно и независно. Истовремено изразувам подготвеност да ги сносам сите позитивни и негативни последици од вложувањето на хартии од вредност“.

Видно од Налогот за продавање потпишан од лицето J. M. како

управител на продавачот КИ ЕМ ДООЕЛ Скопје (тужениот) е дека ваква изјава потпишало и ова лице, кое иако изјавило дека ги знае правилата за тргување и законските прописи, сепак одлучил да отстапи од договорот за продажба на акции во блок трансакција, спроведувајќи ја истата во слободна трговија по пониска цена по акција..

Правилата за тргување на Македонската Берза, конкретно членот 60 од Правилата му дава можност на продавачот, доколку од било која причина сметал дека е оштетен во однос на цената на акциите, да може да бара поништување на трансакцијата. Оттука, овој суд ценеше дека Правилата на Берзата обезбедуваат сигурност на учесниците во берзанската трансакција дека трансакцијата ќе се случи по договорена цена, за точно определената количина на акции, а местото каде што евентуалните проблеми во однос на количината на акции, цената и примените и платените пари би се решавале е Берзата и Комисијата за хартии од вредност. Тужениот покрај тоа што лично потпишал налог за продажба по дополнително договорената цена, во предвидените рокови на никаков начин не покажал дека не е согласен со количината, цената и примените пари, па оттука овој суд неспорно утврди дека Договорот за продажба на хартии од вредност-акции ОДУ. бр.640/11 од 03.10.2011 година е изменет на начин што наместо да се изврши блок трансакција на акции, е извршена слободна трговија на акции, кои продажби се разликуваат. Двете договорни страни согласноста на волјите околу конечната цена на акциите ја потврдиле со невложување на никаков приговор, ниту пак барање за поништување на трансакцијата заради цената.

Видно од доказите во предметот, тужениот ниту реагирал на наводно помалку примените пари кај Брокерот во периодот Те плус 2, ниту пак побарал поништување на трансакцијата согласно член 60 од Правилата на берзата, ниту доставил доказ дека од денот на трансакцијата до денот на активирање на Договорната штета на било кој начин побарал корекција на цената или доплата на разликата во цената ниту пак предложил доказ на таа околност, не го известил тужителот дека го задржува правото на Договорна штета и дека истата ќе ја активира.

Имено, покрај Договорот за продажба на хартии од вредност-акции ОДУ бр.640/11 од 03.10.2011 година, тужениот како обезбедување на плаќањето имал и Договор за залог на акции ОДУ.бр.671/11 од 18.10.2011 година. Откако втората трансакција била спроведена од страна на брокерите на странките и откако тужениот си ги примил парите од продадените акции, после поминати 6 месеци тужениот со своја Изјава дадена на нотарот каде бил воспоставен залогот, го симнал залогот врз овие акции и ги ослободил истите од тој товар. После ова ослободување од товарот поминале 4 години во кој период тужениот на никаков начин не го известил тужителот дека не е задоволен со примениот паричен износ и така на ден 21.11.2016 година ја активирал Договорната штета и преку извршител ги наплатил парите. Значи, тужениот доколку сметал дека примил помалку пари за акциите можел истите да си ги наплати преку реализација на залогот со продажба на заложените акции, но тоа него сторил туку напротив, откако

била реализирана втората (сега спорната) трансакција и откако ги примил парите, со своја Изјава го симнал залогот врз заложените кации. Ова исто така укажува на фактот дека тужениот бил свесен дека помеѓу него и тужителот бил постигнат нов договор за цената на спорните акции и долго време не реагирал, за да дури после 4 години ја активирал Договорната штета.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев1.бр.281/21 од 07.09.2022 година.

„Нема суштествена повреда на одредбите од парничната постапка од чл. 343 ст. 1 в.в со чл. 246 од Законот за парнична постапка, кога судот определил супервештачење и кога постои само наод на едно вешто лице ако е нејасен, нецелосен или во противречност самиот на себе или со испитаните околности, а тие недостатоци не можат да се отстранат со повторно сослушување на вештаците.“

Одлука на Апелационен суд Скопје ТСЖ-933/22 од 20.10.2022 година.

О д образложението

Жалбата е неоснована.

По однос на неоснованоста на поставеното кондемпнаторно барање на тужителот, Жалбените наводи на тужениот дека првостепениот суд сторил суштествена повреда на одредбите на парничната постапка од член 343 став 1 вв со чл.246 од ЗПП кога определил супервештачење бидејќи истото е изготвено спротивно на одредбите од ЗПП, дека првостепениот суд погрешно постапил кога со решение дадено на записник од 20.06.2019 година определил дека треба да се изработи економско супервештачење од на начин определен во решението, како и супервештачењето да биде изготвено врз основа на списите на предметот, пред се имајќи ги во предвид економските вештачења изработени од В. П. Н. и од вешто лице А. Ѓ.. Понатаму, наведува дека судот направил повреда на одредбите од ЗПП на начин што дозволил да се изведе како доказ и го земал во предвид при одлучувањето економското супервештачење, овој суд ги ценеше но истите ги одби дека се неосновани. Ова од причина што, и по оценка на овој суд, правилно постапил првостепениот суд кога приговорот на тужениот да не се изведе како доказ супервештачењето, го оценил како неоснован, од причина што одреденото супервештачење е во согласност со 246 став 2 од ЗПП каде е определено дека судот може да определи супервештачење кога податоците на вештаците на нивниот наод не се сложуваат суштествено или ако наодот на еден или повеќе вештаци е нејасен или противречен самиот со себеси.

Согласно оваа законска одредба супервештачење може да се одреди и кога постои само наод на едно вешто лице кој е нејасен, нецелосен или во противречност самот на себе или со испитаните околности, а тие недостатоци не можат да се отстранат со повторно сослушување на вештаците, со што првостепениот суд не ја сторил погоре наведената суштествена повреда на одредбите на постапката.

При одлучувањето овој суд ја имаше во предвид Пресудата Рев 1 бр.138/2021 од 11.05.2022 година на Врховниот суд на РСМ и правното сфаќање врз основа на која се заснова пресудата на ревизискиот суд.

На правилно и целосно утврдената фактичка состојба, по оценка на овој суд првостепениот суд правилно го применил материјалното право кога со примена на чл.619 од ЗОО, по однос на главниот долг како и одредбите од чл.266 чл.266-а од ЗОО по однос камата на главниот долг, и согласно член 1 ст.1 и член 2 и чл.6 ст.1 од Уредбата со законска сила за примена на Законот за облигациони односи за време на вонредна состојба објавена во Сл. Весник на РСМ бр.89 на 03.04.2020 година Законот за облигациони односи (Службен весник на Република Македонија, бр.18/01, 4/02, 05/03, 84/08, 81/09 и 161/09), и согласно член 2 и чл.3 од Уредбата со законска сила за изменување на уредбата со законска сила за примена на законот за облигациони односи за време на вонредна состојба објавена во Сл. Весник на РСМ бр.156 на 12.06.2020 година, делумно го усвоил тужбеното барање на тужителот и одлучил како во изреката на обжалената пресуда, од која причина и жалбениот навод за погрешна примена на материјалното право се јавува како неоснован.

Првостепената пресуда содржи доволно образложени причини за решителните факти, со кои причини овој суд во целост се согласува и ги прифаќа. Имено, по оценка на овој суд правилно прифатил првостепениот суд од изведените докази во текот на постапката а особено од супервештачењето со дополние изготвено од по три вешти лица од градежна и економска област, дека странките стапиле во двостран облигационен однос кој во целост ги содржи законските елементи на склучен договор за дело на начин што тужителот по барање на тужениот извршил градежни работи, за што го задолжил со предметните фактури, Притоа првостепениот суд од супервештачењето и неговото дополние од градежна и економска област, ги утврдил фактите по однос на извршени градежни работи од страна на тужениот во вкупен износ од 275.586,00 денари, кои не се платени од страна на тужителот, па во оваа смисла и по оценка на овој суд правилен е заклучокот на првостепениот суд дека тужениот ќе биде во обврска да му го исплати на тужителот сега досудениот износ.

Имено, по оценка на овој суд правилно прифатил првостепениот суд дека во конкретниот случај според градежното супервештачење во отсуство на градежно- техничка документација (градежна книга и градежен дневник) и потврда од надзор, не може да се констатира на чие барање изведувачот ги

има изведено работите, за кои нема извршено наплата, меѓутоа фактот дека тужителот ги извршил предметните градежни работи по налог на тужениот судот го утврдил од испратницата како доказ за испорачан паркет и товарниот лист, од вербалните докази, како и од фактот што тужениот вршел плаќања према тужителот. Притоа судот правилно констатирал дека градежното супервештачење е изготвено по извршен увид на лице место од страна на вештаците и во кое јасно е образложено кои работи се изведени од страна на тужителот и за кои работи основано се издадени дел од предметните фактури, поради што правилно одлучил кога приговорот на тужениот на супервештачењето го оценил за неоснован.

2.4 РАБОТНИ СПОРОВИ

„Неможе со тужба да се бара утврдување ништавност на Договор за вработување и Анекс на договор за вработување согласно одредбите од Законот за облигациони односи, бидејќи таква тужба не е предвидена ниту во Законот за работни односи, ниту во Законот за административни службеници, како посебни прописи. Во смисла на чл. 29 ст. 1 од ЗРО може да се бара ништавност на одредба од договорот, но не и на целиот договор.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-2165/19 од 22.10.2020 година.

Од образложението

Жалбата е основана.

Првостепениот суд од изведените и ценети докази правилно утврдил дека тужителката склучила договор за вработување со тужениот на 05.12.2005 година бр.04-1914/2 за работно место раководител на Сектор за односи за јавност и меѓународна соработка. Кон овој договор склучувани се повеќе анекси на договори па со анекс бр.9 од 03.02.2015 година тужителката е распоредена на работно место шеф на кабинет во кабинетот на директорот на Агенцијата

На 10.06.2015 година со анекс бр.10 тужителката од работно место шеф на кабинет е распоредена на работно место со звање самостоен стручен соработник во служба за меѓународна соработка. Овој анекс на договор за вработување е склучен врз основа на одредбите од Законот за работните односи, од самиот анекс може да се утврди дека тужителката во истиот е наведена како работникот.

На 01.07.2015 година се склучува договор за вработување бр.0402-2428/3 врз основа на чл.21 ст.1 од Законот за вработените во јавниот сектор, чл.45 од Законот за административни службеници, со кој договор се уредуваат правата и обврските помеѓу тужениот и тужителката за работно место советник за управни работи во Одделението за управни работи и наплата на побарувања во Сектор за правни работи во Агенцијата за електронски комуникации.

На вака утврдената фактичка состојба, првостепениот суд согласно чл.5, чл.95 ст.1 и чл.101 од Законот за облигациони односи, како и согласно чл.30 и чл.74 од Законот за административни службеници и чл.29 ст.1 од Законот за работни односи, и Правилникот за систематизација на работните

места кај тужениот, одлучил дека Анексот бр.10 кон Договорот за вработување заведен кај тужениот бр.0402-329/2 од 10.06.2015 година, склучен помеѓу тужителката и тужениот, и Договорот за вработување бр.0402-2423/3 од 01.07.2015 година склучен помеѓу тужителката и тужениот, се ништовни и не произведуваат правно дејство, а при тоа го задолжил тужениот да ја распореди тужителката на работно место раководен административен службеник од прво ниво Б1 со звање советник на директорот а согласно постапката за мобилност утврдена со Законот за административните службеници и Законот за вработените во јавниот сектор.

По наоѓање на овој суд, а на што основано се укажува и во жалбата на тужениот, првостепениот суд одлучувајќи на наведениот начин погрешно го применил материјалното право.

Ова од причина што, најпрво, договорот за вработување, а со тоа и анекс на договор за вработување, е посебен договор кој е уреден со одредбите од ЗРО, односно е нормиран како посебен договор во работното право. Во оваа насока согласно чл.13 ст.1 од Законот за работни односи, е уредено дека „со потпишување на договорот за вработување се заснова работен однос меѓу работникот и работодавачот“, кој работен однос, согласно чл.5 ст.1 точка 1 од истиот закон, е дефиниран како е „договорен однос меѓу работникот и работодавачот, во кој работникот доброволно се вклучува во организираниот процес на работа кај работодавачот, за плата и други примања, лично непрекинато ја извршува работата според упатствата и под надзор на работодавачот“.

Наведеното дотолку повеќе што во сосотјба кога се работи за утврдителна тужба, како во конкретниот случај, треба да се има предвид одредбата од чл.177 од ЗПП согласно која се цени основот и правниот интерес на таквата тужба, но со оглед дека станува збор за спор кој што произлегува од работен однос, според ЗРО како посебен пропис ваквата тужба не е предвидена, односно во истот нема основ да се бара со ваква тужба утврдување на ништовност на договори. Според ЗРО предмет на судски спор може да биде конкретно право на работникот од работен однос повредено со конкретен акт или дејствие на работодавачот од работниот однос и во таква постапка судот ќе ја испитува законитоста на донесената одлука и ако утврди дека е незаконита ќе ја поништи.

Оттука, со оглед да ваков вид на утврдителна тужба не е предвидена во Законот за работни односи, а исто така не е предвидена ни во Законот за административни службеници како посебни прописи, како што се наведува и во жалбата на тужениот, погрешно првостепениот суд заклучил кога утврдил дека Анексот бр.10 кон Договорот за вработување заведен кај тужениот бр.0402-329/2 од 10.06.2015 година, склучен помеѓу тужителката и тужениот е ништовен и не произведува правно дејство, како и дека Договорот за вработување бр.0402-2423/3 од 01.07.2015 година склучен помеѓу тужителката и тужениот е ништовен и не произведува правно дејство.

Исто така, заклучокот на судот да прашањето за ништавност на договор за вработување е уредено со чл.29 ст.1 од ЗРО, не наоѓа основа во истиот, од причина што согласно чл.29 ст.1 од ЗРО е уредено дека одредбата од договорот за вработување, која е спротивна со општите одредби за правата, обврките и одговорностите за договорните страни определени со закон, колективен договор, односно акт на работодавачот е ништовна од моментот на склучувањето на договорот. Од ова произлегува дека цитираната одредба уредува ништавност на одредба од договор а не на цел договор, па заклучокот на судот да аналогно на тоа, односно кога може да биде предвидена ништавност на било која одредба од договорот за вработување за првостепениот суд не се доведува во прашање правото да се бара ништавност на цел договор за вработување, не произлегува од повиканата одредба односно е спротивна на истата, и со тоа погрешно е применето материјалното право.

Предвид наведеното, произлегува дека со потпишување на Договорот за вработување бр.0402-2423/3 од 01.07.2015 година, кој договор тужителката го потпишала, престанал да важи договорот за вработување бр.04-1914/2 од 05.12.2005 година, а со тоа престанала важноста како и правното дејство на склучените Анекси кон овој договор меѓу кој и на предметниот Анекс број 10, кои Анекси биле потпишани од двете договорени страни, што значи дека тужбеното барање за утврдување на ништовност на Анексот бр.10 е безпредметно. Во однос на тужбеното барање за утврдување на ништовност на Договорот за вработување број 0402-2423/3 од 01.07.2015 година, доколку тужителката сметала дека овој договор, кој доброволно и лично го потпишала и со тоа доброволно пристапила во договорен однос, има одредени недостатоци или со истиот се повредуваат одредени нејзини права, имала можност да побара соодветна заштита или пак да одбие да го потпише, а кое нешто истата не го сторила. Во прилог на наведеното е и тоа што првостепениот суд и покрај тоа што утврдил ништовност на анексот и на Договорот, сепак го задолжил тужениот да ја распореди тужителката на работно место раководен административен службеник од прво ниво Б1 со звање советник на директорот а согласно постапката за мобилност утврдена со Законот за административните службеници и Законот за вработените во јавниот сектор.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев3.бр.38/21 од 12.04.2022 година.

„Докажана е основаноста на причината на отказот, а со тоа и фактите за сторените повреди на работниот ред и дисциплина кога со правосилна кривична пресуда работникот е огласен за виновен за кривично дело чии дејствија се идентификуваат со дејствијата на прекршувањето на работниот ред и дисциплина наведени во отказното решение, што го прави отказот законит.“

Одлука на Апелационен суд Скопје РОЖ-688/20 од 10.03.2021 година.

О д образложението

Жалбата е основана.

Овој суд ги ценеше жалбените наводи на тужителот, но за истите најде дека се неосновани. Ова од причина што, првостепениот суд од доказите изведени во текот на постапката, правилно утврдил дека тужителот бил вработен кај тужениот на работно место полицаец во ПС за ГК Т. во регионален центар за гранични работи. Тужениот врз основа на чл.86, а в.в. со чл.82 ст.2 од ЗРО и чл.143 ст.7 од КД на МВР, донел решение заведено под бр.19.4.1-60176/1 од 18.09.2009 година, со кое на тужителот му го откажал договорот за вработување сметано од денот на врачувањето на решението, поради тоа што тужителот постапил спротивно на правилата и прописите на Министерството, го злоупотребил и пречекорил даденото овластување и извршил дејствие што претставува кривично дело по чл.134 ст.1 т.7, 8 и 14 од КД на МВР. Против полициските службеници, меѓу кои бил и тужителот, била поднесена кривична пријава поради основано сомнение дека сториле кривично дело примање поткуп и злострничко здружување по чл.357 и 394 од КЗ на РСМ, истите биле приведени, лишени од слобода и предадени на истражен судија, кој им изрекол мерка притвор.

Имено, согласно чл.134 ст.1 т.7, 8 и 14 од Колективниот Договор на МВР, договорот за вработување престанува со отказ од страна на Министерството без отказан рок, поради потешки случаи на кршење на работен ред и дисциплина или неисполнување на работни обврски на работникот и тоа ако постапува спротивно на правилата, прописите на министерството, го злоупотреби или пречекори даденото овластување и изврши дејствије што претставува кривично дело кое согласно Законот за внатрешни работи е пречка за склучување Договор за вработување во министерството или извршување на дејствие кое претставува потежок прекршок против јавниот ред и мир.

Согласно чл.143 од КД на МВР, во случаите на кршење на работната дисциплина или неисполнување на обврските од член 133 став 1 точки 4,5 и 6 членот 134 точка 1 на овој договор и кога на работникот по поднесената кривична пријава му е одредена мерка притвор, предлогот од ставот 1 на овој член се доставува до Министерот непосредно заради донесување на решение без водење на постапка пред Комисијата во смисла на член 139 на овој договор.

Предвид сето погоре наведено, првостепениот суд правилно утврди дека тужениот јасно утврдил во што се состојат дејствијата со кои што тужителот сторил повреда на работниот ред и дисциплина и дека притоа постапувал спротивно на правилата и прописите на Министерството, Упатството за начинот на однесување и меѓусебните односи на полициските

службеници, наредбата бр.15.6-1302/1/6162 од 31.10.2005 година и Кодексот на полициската етика. Во конкретниот случај првостепениот суд утврдил дека тужениот ја докажал основаноста на причините заради која на тужителот му е откажан договорот за вработување.

Според овој суд првостепениот суд правилно утврдил дека тужителот ги сторил повредите поради кои што му е откажан договорот за вработување дотолку повеќе што за истите повреди тужителот е огласен виновен за сторено кривично дело и изречена му е алтернативна мерка условна осуда. Имено, со пресуда на Основен суд Скопје I С. Одделот за организиран криминал КОК.бр.56/12 од 16.02.2016 година тужителот е огласен за виновен за кривично дело злосторничко здружување од чл.134 ст.2 од КЗ за кое му е утврдена казна затвор во траење од 6 месеци и за кривично дело Примање поткуп од чл.357 ст.2 в.в. со чл.45 од КЗ за кое му е утврдена казна затвор во траење од 10 месеци, па за двете сторни кривични дела согласно чл.44, 47,48 и 49 и 50 од КЗ, на обвинетиот му е изречена алтернативна мерка условна осуда во која на обвинетиот му се одредува вкупна единствена казна затвор во траење од 1 година во која се засметува и времето поминато во куќен притвор од 01.09.2009 година до 28.06.2010 година, како и времето поминато на издржување на казна затвор во КПУ Затвор С. сметано од 06.06.2010 година до 24.07.2012 година и воедно му се определува дека утврдената казна затвор нема да се изврши доколку обвинетиот во рок од 5 години не стори ново кривично дело. Имено, тужителот во текот на 2009 година при вршење на пасошка контрола на ГП Т., како дел од групата на Н.С. - раководител на смена во ПС за ГК Т., со цел за себе и за другите членови на групата да прибави противправна имотна корист, барал и примал одреден паричен износ од лицата која ја преминувале државната граница на ГП Т, за да во рамките на своите службени овластувања изврши службено дејствие односно не изврши службени дејствија што морал да го изврши, на начин што на граничниот премин во периодот на месец јуни, јули и август 2009 година користејќи ист траен однос и исти прилики, обвинетите меѓу кои бил и тужителот, од лица наши и странски државјани, кои ја преминуваат државната граница барале и примале поткуп, за да во рамките на своите службени овластувања извршат службено дејствие што би морал да го извршат односно да извршат пасошка контрола, да ги внесат податоците за патници во компјутер и удрат печат во патните исправи, а потоа дел од примениот поткуп го задржувале за себе, а дел од поткупот давале лично или преку заштитените сведоци на обвинетиот Н.С, станувајќи припадници на групата.

Согласно посебниот извештај бр.198-55880/1 од 31.08.2009 година на Централните полициски служби, Оддел за организиран криминал, кај тужениот наведената состојба е утврдена по спроведени ПИМ по наредба на Основен суд Скопје I . и истата е документирана со аудио и видео записи, како и врз основа на правосилна кривична пресуда КОК.бр.56/12 од 16.02.2016 година.

Предвид наведеното правилно првостепениот суд утврдил дека во

Законот за работни односи не постои одредба за водење на дисциплинска постапка, како и дека тужениот при донесувањето на одлуката за отказ на договор за вработување во целост ги почитувал одредбите од ЗРО и КД на тужениот, поради што се неосновани жалбените наводи на тужителот изнесени во оваа насока.

Овој суд ги имаше предвид и останатите жалбени наводи на тужителот, меѓутоа ги оцени за ирелевантни и без влијание во одлучувањето, при тоа имајќи предвид дека истите биле предмет на оценување и од страна на првостепениот суд за кои дал доволно образложени причини со кои се согласува и овој суд.

Предвид се погоре наведеното, на правилно утврдена фактичка состојба, правилно првостепениот суд го применил и материјалното право и тоа одредбите од чл.82 ст.2 од ЗРО, чл.134 ст.1 т.7,8 и 14 , 133 , 139 и чл.143 од КД на тужен, поради што согласно чл.357 од ЗПП, се одлучи како во изреката на оваа одлука.

Ваквиот став е прифатен со Пресуда на Врховниот суд на Република Северна Македонија Рев3.бр.86/21 од 14.06.2022 година.

АПЕЛАЦИОНЕН СУД СКОПЈЕ

